

RAPORT Z WIZYTACJI
(ocena programowa – profil praktyczny)

dokonanej w dniach 11 – 12 czerwca 2016 r. na kierunku *zarządzanie* prowadzonym w ramach obszaru nauk społecznych na poziomie studiów pierwszego stopnia realizowanych w formie niestacjonarnej w ramach profilu praktycznego w Warszawskiej Szkole Wyższej z siedzibą w Otwocku

przez Zespół Oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: dr hab. Wojciech Downar – członek PKA

członkowie:

1. prof. dr hab. Jerzy Węclawski – ekspert PKA, proces dydaktyczny,
2. dr hab. Jakub Brdulak – ekspert, członek PKA, badania naukowe, potencjał kadrowy, baza dydaktyczna,
3. mgr Edyta Lasota – Bełzek – ekspert ds. wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia,
4. mgr Joanna Chaberska – ekspert PKA, przedstawiciel pracodawców,
5. Wiktor Korczyk – ekspert ds. studenckich.

INFORMACJA O WIZYTACJI I JEJ PRZEBIEGU

Ocena jakości kształcenia na kierunku *zarządzanie* prowadzonym w Warszawskiej Szkole Wyższej w Otwocku (WSW), poprzednia nazwa Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Nauk Społecznych (WSPiNS), została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej (PKA) w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2015/2016. PKA po raz kolejny ocenia jakość kształcenia na tym kierunku. Odbyta obecnie wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu Oceniającego opracowano po zapoznaniu się z przedłożonym przez Uczelnię Raportem samooceny oraz na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, przeprowadzonych hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy losowo wybranych prac zaliczeniowych oraz dyplomowych, dokonanego przeglądu infrastruktury dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni, z pracownikami oraz ze studentami kierunku.

Przed zakończeniem wizytacji dokonano wstępnych podsumowań, sformułowano uwagi i zalecenia, o których Przewodniczący Zespołu poinformował władze Uczelni na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku 1, zaś szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków Zespołu Oceniającego, w Załączniku nr 2.

**OCENA SPEŁNIENIA KRYTERIÓW OCENY PROGRAMOWEJ DLA KIERUNKÓW
STUDIÓW O PROFILU PRAKTYCZNYM**

Kryterium oceny	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	Wyróżniająco	W pełni	Znacząco	Częściowo	Niedostatecznie

1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia		X			
2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia			X		
3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia		X			
4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu praktycznym i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, oraz prowadzenie badań naukowych		X			
5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się, prowadzenia badań i wchodzenia na rynek pracy			X		
6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów		X			

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe informacje i syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli nr 1.

Ad. 2: Podniesienie oceny ze „znacząco” na „w pełni”.

Treścią zarzutu dotyczącego kryterium 2 był brak minimum kadrowego. Uczelnia zgłosiła do minimum kadrowego 9 osób, w tym 3 samodzielnych nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora habilitowanego oraz 6 doktorów. Ze względu na brak dorobku naukowego w zakresie jednej z dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia określone dla kierunku *zarządzanie* (osoba posiada dorobek z ekonomii, która nie jest wskazana jako dyscyplina, do której odnoszą się efekty kształcenia) lub doświadczenia zawodowego zdobytego poza uczelnią, związanego z umiejętnościami wskazanymi w opisie efektów kształcenia dla kierunku *zarządzanie*, do minimum kadrowego nie zaliczono jednego doktora habilitowanego. Ze względu na niewystarczającą liczbę godzin zajęć dydaktycznych prowadzonych na kierunku *zarządzanie* do minimum kadrowego nie zaliczono dwóch osób (profesora oraz doktora). W związku z czym w minimum kadrowym brakowało trzech osób, dwóch z grupy samodzielnych pracowników nauki oraz jednego doktora.

W odpowiedzi na ten zarzut Senat Uczelni podjął uchwałę (nr 11/2106 z dnia

07.07.2016 r. stanowiącą załącznik do odpowiedzi na raport z wizytacji) poszerzającą zakres dyscyplin, do których odnoszą się efekty kształcenia o ekonomię oraz finanse, co jest uzasadnione merytorycznie z punktu widzenia opisu efektów kształcenia ocenianego kierunku. Dlatego też do minimum kadrowego zaliczono nauczyciela akademickiego z dorobkiem naukowym w dyscyplinie ekonomia.

Ponadto Uczelnia uzupełniła minimum kadrowe o dwie osoby, profesora oraz doktora, którzy posiadają dorobek w zakresie nauk o zarządzaniu (co udokumentowano wykazem publikacji załączonych do odpowiedzi na raport z wizytacji), a zatem można je również zaliczyć do minimum kadrowego.

W związku z powyższym warunek posiadania minimum kadrowego jest spełniony, istnieje zatem przesłanka do podwyższenia oceny kryterium 2 ze „znacząco” na „w pełni”.

Tabela nr 1

Kryterium	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej oraz zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia		X			

1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

- 1.1 Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku studiów jest zgodna z misją i strategią rozwoju uczelni, odpowiada celom określonym w strategii jednostki oraz w polityce zapewnienia jakości, a także uwzględnia wzorce i doświadczenia krajowe i międzynarodowe właściwe dla danego zakresu kształcenia.*
- 1.2 Plany rozwoju kierunku uwzględniają tendencje zmian dotyczących wymagań związanych z przygotowaniem do działalności zawodowej, właściwej dla ocenianego kierunku, są zorientowane na potrzeby studentów oraz otoczenia społecznego, gospodarczego lub kulturalnego, w tym w szczególności rynku pracy.
- 1.3 Jednostka przyporządkowała oceniany kierunek studiów do obszaru/obszarów kształcenia oraz wskazała dziedzinę/dziedziny nauki oraz dyscyplinę/dyscypliny naukowe, do których odnoszą się efekty kształcenia dla ocenianego kierunku.
- 1.4. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów są spójne z wybranymi efektami kształcenia dla obszaru/obszarów kształcenia, poziomu i profilu praktycznego, do którego/których kierunek ten został przyporządkowany, określonymi w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, sformułowane w sposób zrozumiały i pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.), efekty kształcenia są także zgodne ze standardami określonymi w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku, uwzględniają w szczególności zdobywanie przez studentów umiejętności

- praktycznych, w tym umożliwiają uzyskanie uprawnień do wykonywania zawodu i kompetencji niezbędnych na rynku pracy, oraz dalszą edukację. *
- 1.5 Program studiów dla ocenianego kierunku oraz organizacja i realizacja procesu kształcenia, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów kształcenia oraz uzyskanie kwalifikacji o poziomie odpowiadającym poziomowi kształcenia określonego dla ocenianego kierunku o profilu praktycznym. *
- 1.5.1. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, program studiów dostosowany jest do warunków określonych w standardach zawartych w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy. W przypadku kierunku lekarskiego i lekarsko-dentystycznego uwzględnia także ramowy program zajęć praktycznych określony przez Ministra Zdrowia.
- 1.5.2 Dobór treści programowych na ocenianym kierunku jest zgodny z zakładanymi efektami kształcenia oraz uwzględnia w szczególności aktualnie stosowane w praktyce rozwiązania naukowe związane z zakresem ocenianego kierunku oraz potrzeby rynku pracy. *
- 1.5.3. Stosowane metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się studentów, aktywizujące formy pracy ze studentami oraz umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności umiejętności praktycznych oraz kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy.
- 1.5.4. Czas trwania kształcenia umożliwia realizację treści programowych i dostosowany jest do efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku studiów, przy uwzględnieniu nakładu pracy studentów mierzonego liczbą punktów ECTS.
- 1.5.5. Punktacja ECTS jest zgodna z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach prawa, w szczególności uwzględnia przypisanie modułom zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym więcej niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS. *
- 1.5.6. Jednostka powinna zapewnić studentowi elastyczność w doborze modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS wymaganej do osiągnięcia kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia na ocenianym kierunku, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej. *
- 1.5.7 Dobór form zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku, ich organizacja, w tym liczebność grup na poszczególnych zajęciach, a także proporcje liczby godzin różnych form zajęć umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w szczególności umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy. Zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym odbywają się w warunkach właściwych dla zakresu działalności zawodowej związanej z ocenianym kierunkiem, w sposób umożliwiający bezpośrednio wykonywanie czynności praktycznych przez studentów. Prowadzenie zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość spełnia warunki określone przepisami prawa, w tym w zakresie zdobywania umiejętności praktycznych, które powinno odbywać się w warunkach rzeczywistych. *
- 1.5.8. Jednostka określiła efekty kształcenia dla praktyk zawodowych i metody ich weryfikacji, zapewnia realizację tych praktyk w wymiarze określonym dla programu studiów o profilu praktycznym, a także ich właściwą organizację, w tym w szczególności dobór instytucji o zakresie działalności odpowiednim do efektów kształcenia zakładanych dla ocenianego kierunku, oraz liczbę miejsc odbywania praktyk dostosowaną do liczby studentów kierunku. *
- 1.5.9. Program studiów sprzyja umiędzynarodowieniu procesu kształcenia, np. poprzez realizację programu kształcenia w językach obcych, prowadzenie zajęć w językach obcych, ofertę kształcenia dla studentów zagranicznych, a także prowadzenie studiów wspólnie z zagranicznymi uczelniami lub instytucjami naukowymi.
- 1.6. Polityka rekrutacyjna umożliwia właściwy dobór kandydatów.
- 1.6.1. Zasady i procedury rekrutacji zapewniają właściwy dobór kandydatów do podjęcia kształcenia na ocenianym kierunku studiów i poziomie kształcenia w jednostce oraz uwzględniają zasadę zapewnienia im równych szans w podjęciu kształcenia na ocenianym kierunku.
- 1.6.2. Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się na ocenianym kierunku umożliwiają identyfikację efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz ocenę ich adekwatności do efektów kształcenia założonych dla ocenianego kierunku studiów.

- 1.7. System sprawdzania i oceniania umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. *
- 1.7.1 Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są adekwatne do zakładanych efektów kształcenia, wspomagają studentów w procesie uczenia się i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia każdego z zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy, na każdym etapie procesu kształcenia, także na etapie przygotowywania pracy dyplomowej i przeprowadzania egzaminu dyplomowego, w toku praktyk zawodowych, oraz w odniesieniu do wszystkich zajęć, w tym zajęć z języków obcych.
- 1.7.2. System sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest przejrzysty, zapewnia rzetelność, wiarygodność i porównywalność wyników sprawdzania i oceniania, oraz umożliwia ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. W przypadku prowadzenia kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość stosowane są metody weryfikacji i oceny efektów kształcenia właściwe dla tej formy zajęć. *

1. Ocena – w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi

1.1

Uczelnia prowadzi kierunek *zarządzanie* na studiach niestacjonarnych I stopnia. Kształcenie prowadzone jest na dwóch specjalnościach: „Zarządzanie zasobami ludzkimi” oraz „Zarządzanie logistyczne”. Koncepcja kształcenia zakłada silne osadzenie efektów kształcenia w dyscyplinie nauk o zarządzaniu. Kierunkowe efekty kształcenia, program kształcenia, jak również formy i metody dydaktyczne odpowiadają przyjętemu dla kierunku profilowi praktycznemu.

Uczelnia posiada misję oraz określone cele strategiczne sformułowane w drodze uchwały nr 1/2012 Senatu WSPiNS w Otwocku z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie uchwalenia Strategii rozwoju WSPiNS w Otwocku. Dokument „Strategia rozwoju Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Nauk Społecznych w Otwocku na lata 2012 -2020” obejmuje misję Uczelni oraz strategiczne kierunki rozwoju. Zgodnie z misją ambicją Uczelni jest włączenie się w budowę nowoczesnego społeczeństwa opartego na wiedzy w Regionie Mazowieckim, poprzez kształcenie i dokształcanie kadr dla gospodarki. Ważną rolę Uczelnia przywiązuje do kształtowania relacji z otoczeniem społecznym i gospodarczym oraz praktyczności procesu kształcenia. Przejawia się to m.in. poprzez udział w procesie kształcenia kadry z doświadczeniem zawodowym, poprzez odpowiednie formy zajęć, ze znaczącym udziałem zajęć praktycznych. Podkreślić należy również realny udział przedstawicieli rynku pracy w weryfikacji efektów kształcenia.

Można zatem stwierdzić, że Uczelnia na kierunku *zarządzanie* realizuje cele i założenia, które są określone w misji i strategii Uczelni.

Biorąc jednak pod uwagę, że Uczelnia działa na bardzo konkurencyjnym rynku, zasadnym byłoby, z punktu widzenia strategicznego, poszukiwanie specyficznych obszarów kształcenia w zakresie zarządzania. Takie specjalności jak zarządzanie zasobami ludzkimi, zarządzanie logistyczne czy zarządzanie finansami może nie zapewnić konkurencyjności na lokalnym, bardzo wymagającym, rynku pracy, ze względu na bardzo dużą liczbę podobnych specjalności w innych uczelniach znajdujących się bezpośrednio w bliskości. Pewną szansą dla Uczelni wydaje się być wykorzystanie specyfiki rynku lokalnego, polegającej na dużym zakresie świadczonych usług medycznych i związanego z nią zapotrzebowania, również na specjalistów z zakresu zarządzania.

1.2

Jednostka prowadząca oceniany kierunek studiów zakłada dalsze utrzymanie i rozwój studiów niestacjonarnych i zamierza go oprzeć w szczególności na wynikach badań potrzeb rynku pracy, dostosowaniu kształcenia do potrzeb instytucji i przedsiębiorstw, rozwoju współpracy z praktyką gospodarczą, pozyskiwaniu studentów zagranicznych, rozwoju badań naukowych, pozyskaniu większej liczby pracowników z tytułem naukowym bądź stopniem doktora habilitowanego z zakresu dyscypliny nauki o zarządzaniu i stworzenie w wyniku tego możliwości występowania o uprawnienia do prowadzenia studiów drugiego stopnia na kierunku *zarządzanie*.

Plany rozwoju ocenianego kierunku są pośrednio powiązane z potrzebami lokalnego i regionalnego rynku pracy. Powinny one bazować na analizie potrzeb lokalnego rynku pracy oraz losach absolwentów. Dlatego też, sugeruje się nawiązanie bardziej ustrukturyzowanej współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym oraz zaangażowanie interesariuszy w planowanie rozwoju kierunku *zarządzanie*. Pomocne przy określaniu planów rozwoju kierunku będzie również aktywne analizowanie losów zawodowych absolwentów Uczelni.

Plany rozwoju kierunku studiów są uzasadnione w aspekcie kształcenia na studiach o profilu praktycznym.

1.3

Jednostka przyporządkowała oceniany kierunek studiów do obszaru nauk społecznych w dziedzinie nauk ekonomicznych w dyscyplinie naukowej nauki o zarządzaniu. Treści sformułowanych przez Uczelnię efektów kształcenia odpowiadają zakresowi wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych właściwych dla nauk o zarządzaniu. Wskazane przyporządkowanie jest prawidłowe. Ze względu na fakt, że niektóre efekty kształcenia bezpośrednio nawiązują do zagadnień z zakresu makro i mikroekonomii należałoby rozważyć odniesienie efektów kształcenia również do dyscypliny ekonomia.

1.4.

Kierunkowe efekty kształcenia dla ocenianego kierunku studiów zostały określone w Uchwale nr 7/2015 Senatu Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Nauk Społecznych w Otwocku z dnia 27 maja 2015 r. w sprawie przyjęcia efektów kształcenia na kierunku: zarządzanie, administracja, finanse i rachunkowość. Dla kierunku *zarządzanie* określono 13 kierunkowych efektów kształcenia z zakresu wiedzy, 21 z zakresu umiejętności oraz 9 z zakresu kompetencji społecznych. Efekty te zostały odniesione do obszarowych efektów kształcenia w zakresie nauk społecznych dla profilu praktycznego na studiach pierwszego stopnia.

Efekty kształcenia na kierunku *zarządzanie* zostały sformułowane zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (Dz. U. Nr 253, poz.1520).

W każdej z kategorii efektów (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) zastosowano odniesienia do wszystkich efektów obszarowych.

Efekty kierunkowe są uszczegółowieniem obszarowych. W opisie efektów kierunkowych, zgodnie z założeniem, zdecydowanie przeważają zagadnienia związane bezpośrednio z dyscypliną nauk o zarządzaniu. Dla każdego z efektów kierunkowych wskazano od jednego do kilku odniesień do efektów obszarowych.

Uczelnia opracowała matrycę efektów kształcenia wskazującą w ramach jakich przedmiotów realizowane są kierunkowe efekty kształcenia. Podano w skali trójstopniowej określono siłę realizacji każdego z efektów. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku, uwzględniają w szczególności zdobywanie przez studentów umiejętności praktycznych.

Przedmiotowe efekty kształcenia ujęte są w sylabusach przedmiotów. Zostały one sformułowane dla każdego z trzech zakresów, tj. wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych. Wskazano odniesienia efektów przedmiotowych do efektów kierunkowych.

W ocenie studentów obecnych na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA założone efekty kierunkowe są spójne z efektami obszarowymi. W ocenie studentów przedmiotowe efekty kształcenia znajdujące się w sylabusach zostały sformułowane w sposób dla nich zrozumiały, a dodatkowo są prezentowane podczas pierwszych zajęć każdego z modułów. Studenci znają i rozumieją istotę funkcjonowania efektów kształcenia.

Na podstawie analizy sylabusów poszczególnych przedmiotów należy stwierdzić, iż opis efektów zawiera wyszczególnienie osiąganey wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Założone efekty kształcenia koncentrują się przede wszystkim na zdobywaniu wiedzy, ale uwzględniają także nabywanie umiejętności oraz kompetencji społecznych. Studenci nie mają jednak świadomości, że profil kształcenia ich kierunku ma charakter praktyczny. Nie rozróżniają także czym charakteryzuje się praktyczny profil kształcenia.

Kierunkowe i przedmiotowe efekty kształcenia, w opinii Zespołu Oceniającego, zostały sformułowane w sposób zrozumiały, z zastosowaniem języka charakterystycznego dla dziedziny

i dyscypliny, do których zostały odniesione, w sposób pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji.

Efekty kształcenia określone dla kierunku *zarządzanie* odpowiadają podstawowym potrzebom studentów związanym z wchodzeniem na rynek pracy. Student zdobywa wiedzę dotyczącą funkcjonowania, zarządzania oraz procesów zachodzących w organizacji. Tematyka przedmiotów ma bardzo duży stopień ogólności, co pozwala studentom zdobyć wiedzę dotyczącą podstawowych procesów zachodzących w organizacji oraz na rynku pracy. W tym zakresie zaleca się utrzymywanie stałego kontaktu z interesariuszami zewnętrznymi, których doświadczenia oraz wiedza dotycząca zmieniającego się otoczenia społeczno-gospodarczego, pozwoliłaby w jeszcze większym stopniu osiągnąć zakładane efekty kształcenia.

1.5

1.5.1.

Nie dotyczy ocenianego kierunku.

1.5.2

Program kształcenia na ocenianym kierunku studiów obowiązujący studentów rozpoczynających studia od roku akademickiego 2014/2015 został wprowadzony Uchwałą nr 8/2014 Senatu Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Nauk Społecznych w Otwocku z dnia 9 lipca 2014 r. w sprawie zatwierdzenia programu kształcenia na kierunku *zarządzanie*. Program kształcenia ocenianego kierunku studiów ma strukturę opartą na modułach. Moduł przedmiotów podstawowych obejmuje następujące przedmioty: „Mikroekonomia”, „Matematyka”, „Statystyka opisowa”, „Podstawy prawa”, „Prawo gospodarcze i handlowe”, „Podstawy zarządzania”, „Podstawy nauki o przedsiębiorstwie” oraz „Finanse”. Moduł przedmiotów kierunkowych obejmuje m.in. takie przedmioty jak „Marketing”, „Zarządzanie kapitałem ludzkim”, „Zachowania organizacyjne”, „Zarządzanie projektami” oraz „Zarządzanie jakością”. Treści kształcenia przedmiotów ujętych w ramach tych dwóch modułów pozwalają na realizację efektów kształcenia obejmujących podstawy wiedzy i umiejętności z zakresu odpowiadającego kierunkowi kształcenia.

Na ocenianym kierunku kształcenia oferowane są trzy specjalności: „Zarządzanie zasobami ludzkimi”, „Zarządzanie logistyczne” oraz „Zarządzanie finansami i rachunkowość”. W ramach każdej specjalności ujętych jest 6 przedmiotów po 16 godzin każdy. Treści programowe pierwszej specjalności są w pełni zgodne z kanonem wiedzy dyscypliny nauk o zarządzaniu. Pozwalają one na pogłębienie wiedzy i rozwijanie umiejętności odpowiadających przyjętym dla kierunku efektom kształcenia. Natomiast specjalności „Zarządzanie logistyczne” i „Zarządzanie finansami i rachunkowość” obejmują treści odpowiadające odpowiednio kanonowi wiedzy z logistyki oraz finansów. Nie znajdują one jednak pełnego odzwierciedlenia w kierunkowych efektach kształcenia, które zostały przyporządkowane do dyscypliny nauki o zarządzaniu i odpowiadają swoją zawartością merytoryczną tej dyscyplinie.

Treści kształcenia są szczegółowo opisane w sylabusach poszczególnych przedmiotów. Obejmują one po kilkanaście zagadnień z podaniem problemów omawianych w ramach każdego z nich. Podana jest także liczba godzin przewidziana na realizację każdego zagadnienia. Treści programowe uzupełnione są literaturą przedmiotu wskazaną do ich studiowania. Literatura jest podzielona na podstawową i uzupełniającą. Literatura przedmiotu nie zawsze obejmuje najnowsze pozycje, np. do takich przedmiotów jak „Bankowość” czy „Rynek kapitałowy” zalecane są podręczniki sprzed dwudziestu bądź kilkunastu lat.

Dobór treści programowych na ocenianym kierunku jest zgodny z zakładanymi efektami kształcenia. Uwzględnia on w niezbędnym stopniu aktualnie stosowane w praktyce rozwiązania naukowe związane z zakresem ocenianego kierunku oraz potrzebami rynku pracy. Jednak ze względu na fakt, iż większość studentów kierunku *zarządzanie* to osoby pracujące we własnych firmach, lokalnych przedsiębiorstwach lub jednostkach medycznych, należałoby rozważyć opracowanie takiej koncepcji kierunku i takie jego wyprofilowanie, aby w jak największym stopniu odpowiadał on potrzebom lokalnego rynku pracy, na przykład poprzez uwzględnienie zagadnień zarządzania w branży medycznej, która rozwija się w otoczeniu społeczno-gospodarczym Uczelni. Kompetencje zdobyte w tych obszarach mogłyby pomóc studentom w rozwijaniu własnego przedsiębiorstwa oraz zdobyciu pracy w placówce, której znajomość profilu działalności będzie dużym atutem.

1.5.3.

Metody dydaktyczne stosowane w celu zapewnienia realizacji programu kształcenia określone zostały w sylabusach przedmiotów. Są one z reguły podane odrębnie dla zajęć prowadzonych w formie wykładu oraz w formach aktywnych (ćwiczenia, laboratoria, seminaria i in.). Do najczęściej stosowanych metod podawczych należy wykład werbalny z zastosowaniem prezentacji multimedialnych. Na ćwiczeniach stosowane są w szczególności takie metody, jak: dyskusja, rozwiązywanie zadań, interpretacja zjawisk zachodzących w rzeczywistości gospodarczej, prezentacje, praca w grupach, praca z podręcznikiem, metoda seminaryjna, metody analizy przypadków, przygotowanie i prezentacja projektów oraz referatów.

Metody kształcenia stosowane na ocenianym kierunku studiów uwzględniają aktywizujące formy pracy ze studentami oraz samodzielne uczenie się studentów w stopniu umożliwiającym osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności umiejętności praktycznych oraz kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy. Przykładem stosowanych metod aktywizujących są przygotowywane przez studentów projekty oraz prezentacje.

Zaleca się jednak w większym stopniu korzystanie z takich form jak analizy przypadków oraz wykłady z praktykami z danej dziedziny. Taka forma prowadzenia zajęć mogłaby w jeszcze większym stopniu poszerzyć zakres zdobywanych umiejętności praktycznych przez studentów oraz nawiązanie relacji ze środowiskiem społeczno-gospodarczym, a w dalszej perspektywie lepsze zrozumienie obecnych realiów rynku pracy oraz biznesu. Ze względu na dynamikę zmian, jakie zachodzą na rynku pracy, studenci poznaliby jego charakterystykę oraz wymagania jakie stawia się przed kandydatami rozpoczynającymi karierę zawodową oraz tymi, którzy planują dalszy rozwój.

Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA wskazali kilka stosowanych podczas zajęć metod kształcenia, w większości mają one charakter wykładów informacyjnych lub konwersatoryjnych. W ocenie studentów stosowane metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się studentów, m.in. poprzez konieczność opracowania tekstów, czy przygotowania prac projektowych, które są prezentowane przez studentów w czasie zajęć. Studenci są zobowiązani do ponoszenia sporego nakładu pracy własnej, ze względu na konieczność regularnego przygotowywania zadań i prac na kolejne zajęcia. Metodą dydaktyczną dominującą w toku zajęć wykładowych oraz ćwiczeniowych jest metoda konwersatoryjna – adekwatna do potrzeb studentów. Należy zatem stwierdzić, że stosowane metody pozwalają na przekazanie wiedzy, ale także zdobywanie przez studentów umiejętności i kompetencji. W zakresie kompetencji społecznych studenci wskazali na potencjalną możliwość zwiększenia zadań, które byłyby nastawione na rozwój kompetencji pracy w grupie.

1.5.4.

Studia na kierunku *zarządzanie* realizowane są wyłącznie w formie studiów niestacjonarnych, trwają 3 lata (6 semestrów) i obejmują 796 godzin kontaktowych. Program kształcenia obejmuje cztery moduły: kształcenia ogólnego (172 godziny), podstawowego (224), kierunkowego (208) oraz przedmiotów do wyboru (192). W ramach programu kształcenia ujętych jest 80 godzin wykładów prowadzonych przez osoby związane z praktyką gospodarczą oraz 480 godzin praktyk zawodowych.

Nakład pracy studenta niezbędny dla realizacji założonych efektów kształcenia został określony na 4.534 godziny. Obejmuje on udział w zajęciach dydaktycznych z udziałem nauczycieli akademickich (17,56% łącznej liczby godzin), realizację praktyk zawodowych (10,59%), przygotowanie projektów (2,76%), udział w wykładach prowadzonych przez praktyków (1,76%) oraz samokształcenie (67,3%). Stosując przelicznik 25 godzin na otrzymanie jednego punktu ECTS, dla całego programu kształcenia przyjęto 180 punktów.

Szczegółowy nakład pracy studenta został zamieszczony w sylabusie każdego przedmiotu. Obejmuje on wszystkie formy zajęć dydaktycznych i pracę własną przewidzianą dla danego przedmiotu, tj. w szczególności: udział w wykładach, udział w ćwiczeniach, udział w wykładach z osobami z praktyką, samodzielne przygotowanie się do ćwiczeń, samodzielne przygotowanie się do kolokwium, przygotowanie i zaliczenie projektu, przygotowanie się do egzaminu, obecność na egzaminie.

Czas trwania kształcenia umożliwia realizację treści programowych i dostosowany jest do efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku studiów, przy uwzględnieniu nakładu pracy studentów mierzonego liczbą punktów ECTS.

1.5.5.

Program kształcenia ocenianego kierunku studiów przewiduje dla zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela i studentów 108 punktów ECTS. Przedmioty z zakresu nauk podstawowych właściwych dla ocenianego kierunku studiów, do których odnoszą się efekty kształcenia i profilu kształcenia dla tego kierunku mają przypisane łącznie 59 punktów ECTS. Przedmioty podstawowe dają dobrą podstawę wiedzy merytorycznej z zakresu nauk ekonomicznych na poziomie studiów licencjackich, również w kategorii nakładu pracy, liczonego punktami ECTS.

Przedmioty o charakterze praktycznym mają łącznie 6 punktów, przedmioty z obszarów nauk humanistycznych 4, przedmioty do wyboru przez studenta obejmujące moduły specjalnościowe i seminarium dyplomowe 15, zajęcia z języka obcego 6, a praktyki zawodowe 18 punktów ECTS. Liczba godzin z zakresu zajęć o charakterze praktycznym (6 punktów) wydaje się być zbyt mała, szczególnie biorąc pod uwagę, że jest to profil praktyczny. W tym zakresie należałoby dokonać przeglądu programu studiów, ponieważ biorąc pod uwagę treści, formy i metody dydaktyczne, zajęcia o charakterze praktycznym w rzeczywistości obejmują wyższy nakład pracy niż wskazuje na to przewidziana liczba punktów ECTS.

Dla każdego semestru studiów przewidziana jest jednakowa liczba punktów ECTS, tj. 30. Moduły zajęć związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym służące zdobywaniu przez studenta umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych realizowane są w łącznym wymiarze 392 godzin i przypisano im 98 punktów ECTS, tj. 54,44% ich łącznej liczby w całym toku studiów. Moduły związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym obejmują zajęcia z wybranych przedmiotów podstawowych i kierunkowych (m.in. „Mikroekonomia”, „Matematyka”, „Podstawy zarządzania”, „Podstawy nauki o przedsiębiorstwie”, „Finanse przedsiębiorstwa”, „Marketing”, „Informatyka w Zarządzaniu”) oraz specjalnościowych (zakres przedmiotów różni się w zależności od specjalności).

Punktacja ECTS przyjęta dla ocenianego programu studiów jest zgodna z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach prawa, w szczególności uwzględnia przypisanie modułom zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym więcej niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS.

1.5.6.

Przedmioty wybieralne realizowane są w łącznym wymiarze 272 godzin. Składają się na nie przedmioty ujęte w modułach specjalnościowych, seminarium dyplomowe, praktyka zawodowa, wykład „Funkcjonowanie i rozwój organizacji” prowadzony przez praktyków oraz 3 przedmioty obieralne z 6. Przypisano im łącznie 64 punkty ECTS, tj. 35,56% ich ogólnej liczby przyjętej dla ocenianego kierunku studiów. Program kształcenia zapewnia więc studentowi elastyczność w doborze modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS. Jednak w opinii studentów nie posiadają oni rzeczywistej możliwości wyboru poszczególnych przedmiotów, co oznacza, iż wszyscy studenci kierunku realizują te same treści kształcenia. Studenci wskazali, że możliwość wyboru choćby jednego przedmiotu w toku semestru, zostałaby przez nich przyjęta przychylnie.

1.5.7

Zajęcia na kierunku *zarządzanie* prowadzone są w formie: wykładów, ćwiczeń, wykładów prowadzonych przez praktyków, projektów oraz praktyk zawodowych. Łączna liczba godzin wykładów wynosi 404 i jest nieznacznie większa od liczby godzin ćwiczeń (392). Te dwie formy zajęć traktowane są jako zajęcia wymagające bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego i studenta (796 godzin). Na projekty przewidziano w programie kształcenia 125 godzin, na wykłady prowadzone przez praktyków 80, a na praktyki zawodowe 480. Formy prowadzenia zajęć stosowane w ramach poszczególnych przedmiotów określono w sylabusach. Dla każdej z nich wskazano wymiar godzinowy. Odnosi się to także do godzin pracy własnej studenta.

Zajęcia na ocenianym kierunku studiów prowadzone są w ramach zjazdów sobotnio-niedzielnych. W semestrze organizowanych jest 8 zjazdów. Zajęcia odbywają się od godziny 8.00 do godzin popołudniowych bądź wieczornych (20.55). Zajęcia są prowadzone w blokach składających się z 2, 3, 4, ale także 5 godzin. W tym ostatnim przypadku jest to wymiar zbyt duży z punktu widzenia

efektywności prowadzenia zajęć.

Liczebność grup jest uzależniona od rodzaju zajęć. Normują je przepisy wewnętrzne Uczelni. Zajęcia wykładowe ze względu na małą liczbę studentów odbywają się dla całych roczników. Natomiast ćwiczenia odbywają się w grupach 24 - 36 osób, seminaria dyplomowe w grupach 11 - 16 osób, lektoraty języków obcych prowadzone są w grupach 5 - 20 osobowych.

Dobór form zajęć dydaktycznych oraz ich organizacja umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w szczególności umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy.

Zajęcia praktyczne realizowane są w warunkach umożliwiających studentom przygotowanie się do wykonywania czynności praktycznych. Z analizy sylabusów wynika, iż zajęcia te oparto w dużej mierze na samokształceniu się studentów. Należy zauważyć, że metoda samokształcenia może być skuteczna w przypadku osiągania efektów z obszaru wiedzy teoretycznej, natomiast w mniejszym stopniu odnosi się do efektów z obszaru umiejętności praktycznych oraz kompetencji społecznych. Sugeruje się intensywniejsze niż dotychczas wykorzystanie metod różnych od samokształcenia, rozwijających umiejętności praktyczne studentów np. projekty, warsztaty czy analizy przypadku. Taka forma prowadzenia zajęć pozwoli na efektywny transfer wiedzy między uczestnikami kursu oraz umożliwi próbę przełożenia wiedzy teoretycznej na praktyczne działania związane z kierunkiem.

Praktyki zawodowe realizowane są w warunkach właściwych dla zakresu działalności zawodowej. Jednak warto zwrócić uwagę, iż większość studentów akredytowanego kierunku to osoby pracujące, których praktyka zawodowa jest zaliczana na podstawie przedstawionych umów z ich obecnego miejsca zatrudnienia.

Stosowane formy zajęć dydaktycznych (wykłady, ćwiczenia, lektoraty, seminaria) zostały pozytywnie ocenione przez studentów. Tym niemniej według studentów w zasadniczej większości przypadków forma wykładowa i ćwiczeniowa nie różni się w zakresie stosowanych metod dydaktycznych. Przedmioty, w ramach których stosowane są inne metody dydaktyczne (np. zawierające formy pracy w grupie, dyskusję studentów), należą do mniejszości. Podczas spotkania z ZO PKA studenci wyrazili potrzebę zastosowania większej ilości zróżnicowanych metod dydaktycznych. Liczebność grup zajęciowych została przez studentów oceniona pozytywnie. W ich ocenie liczba godzin przeznaczona na poszczególne formy zajęć dydaktycznych jest odpowiednia i umożliwia im osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Należy zwrócić uwagę, że obciążenia godzinowe zakładają duży nakład samodzielnej pracy studentów. Jak wskazali studenci w rzeczywistości realizują oni liczne zadania i prace projektowe, które są weryfikowane podczas zajęć.

W Uczelni nie są prowadzone zajęcia z wykorzystaniem metod i technik prowadzenia zajęć na odległość. Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA wskazali, że wdrożenie platformy e-learningowej przyczyniłoby się do lepszego osiągania przez nich efektów kształcenia i usprawniłoby proces kształcenia.

1.5.8.

Dokumentem regulującym zasady organizowania, odbywania i kontroli praktyk zawodowych jest uchwała nr 13/2013 Senatu Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Nauk Społecznych w Otwocku z dnia 18 grudnia 2013 roku. Dla ocenianego kierunku studiów zostały określone efekty kształcenia dla praktyk zawodowych i metod ich weryfikacji.

Efekty kształcenia dla praktyki zawodowej określa sylabus dla tego modułu. Zostały one ujęte dla trzech kategorii : wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Efekty zostały określone w sposób bardzo ogólny, ale są możliwe do osiągnięcia w założonym czasie trwania praktyk. Jedyne wyjątek, który może budzić wątpliwości, to efekt z kategorii kompetencji społecznych „Potrafi odnaleźć się na rynku pracy, poszukiwać zakładu pracy odpowiedniego do zdobytych kwalifikacji”, jest on sformułowany bardzo szablonowo i w dużej mierze zależy od rodzaju praktyki wykonywanej przez studenta. Nie można jednoznacznie ocenić, czy każda odbyta praktyka pozwoli studentowi uzyskać określony efekt. Może mieć miejsce sytuacja, w której student mimo odbytej praktyki, nie zdobędzie niezbędnych kompetencji, które pozwolą mu odnaleźć się na rynku pracy i znaleźć zatrudnienie w organizacji.

Realizację praktyk odbywa się w wymiarze określonym dla programu studiów o profilu

praktycznym. Praktyka zawodowa jest przewidziana w planie studiów w semestrach 4, 5 i 6. Jej wymiar został określony na 160 godzin w każdym z tych semestrów, tj. łącznie 480 godzin. Sylabus dla praktyki zawodowej podaje jako jej cele stworzenie warunków do rozwoju kompetencji zawodowych, a w szczególności:

- 1) poznanie specyfiki działania podmiotów, w których student odbywa praktykę,
- 2) praktyczne wykorzystanie wiedzy teoretycznej uzyskanej na wykładach i ćwiczeniach realizowanych podczas programu studiów,
- 3) zdobycie praktycznego doświadczenia, które zaowocuje w przyszłej karierze zawodowej,
- 4) poznanie potencjalnego pracodawcy, specyfiki pracy oraz możliwości wzajemnej wymiany wiedzy i doświadczeń
- 5) zachęcenie do związania swojego rozwoju osobistego z pracą w sektorze zarządzania.

Jako sposoby weryfikacji efektów kształcenia związanych z praktyką zawodową przewidziano: aktywność w praktyce, przygotowany projekt realizowany i zaliczany w ramach konsultacji. Warunkiem zaliczenia jest odbycie praktyki zawodowej zgodnej z kierunkiem studiów i specjalnością oraz przedstawienie dziennika praktyk, podpisanego przez wskazanego w umowie zakładowego opiekuna praktyk i koordynatora przedmiotu.

Praktyki zawodowe są zaliczane na podstawie złożonej przez studenta, po zakończeniu praktyki, dokumentacji z jej przebiegu, która została poświadczona przez opiekuna zakładowego. Zaliczenia praktyki zawodowej dokonuje opiekun praktyki po stronie Uczelni, którego formalnym wyrazem jest wpis do indeksu. Opiekun praktyki ocenia wypełnioną przez studenta kartę przebiegu praktyki zawodowej i jej zgodność z efektami kształcenia założonymi dla danego kierunku. Warto również dodać, iż karta przebiegu praktyk, którą wypełniają pracodawcy, zawiera jedynie zarys przebiegu praktyki oraz ogólną opinię na temat studenta, nie dając opiekunowi zakładowemu możliwości odniesienia się bezpośrednio do efektów kształcenia.

Sprawozdania studentów kierunku *zarządzanie* z odbytych praktyk oraz zaświadczenia wystawione przez opiekunów zakładowych nie odnoszą się w sposób bezpośredni do poszczególnych efektów kształcenia, ze względu na bardzo ogólną formę opisową dokumentu. Zawiera on bowiem opis obowiązków pełnionych przez studenta podczas praktyki zawodowej oraz ogólną opinię zakładowego opiekuna praktyk na temat studenta. Dlatego też zaleca się opracowanie wzorów dokumentów dotyczących praktyk dla kierunku *zarządzanie*, które będą uwzględniać w sposób bezpośredni możliwość weryfikacji efektów kształcenia.

Uczelnia posiada zawarte porozumienia z jednostkami, które zobowiązały się przyjąć na bezpłatne praktyki zawodowe studentów Uczelni. Studenci odbywają praktyki najczęściej w przedsiębiorstwach produkcyjnych i usługowych, w działach marketingu, public relations, sprzedaży, logistyki oraz w agencjach marketingowych i konsultingowych, jednostkach administracji rządowej i samorządowej, instytucjach finansowych, bankach, zakładach ubezpieczeń. Liczba miejsc odbywania praktyki jest dostosowana do liczby studentów na ocenianym kierunku.

Uczelnia określiła, iż funkcję koordynatora praktyk pełni nauczyciel akademicki prowadzący seminarium dyplomowe. Jednak wykładowcy, obecni na spotkaniu podczas wizytacji, nie byli w stanie jasno określić kto, i w jakim stopniu odpowiada za nadzór dydaktyczno-wychowawczy oraz organizacyjny nad przebiegiem praktyk. Rekomenduje się, aby Uczelnia w sposób jasny i zrozumiały dla nauczycieli oraz studentów określiła, kto pełni funkcję opiekuna praktyk, który będzie nadzorował merytoryczną realizację praktyki zgodnie z założonymi efektami kształcenia dla kierunku *zarządzanie*.

Uczelnia prowadzi sformalizowaną oraz ustrukturyzowaną współpracę z podmiotami zewnętrznymi. Posiada udokumentowane umowy współpracy uczelni z placówkami zewnętrznymi, na których mocy studenci odbywają praktykę zawodową.

Studenci wizytowanego kierunku w przeważającej większości są osobami pracującymi, w związku z czym tytułem praktyk zawodowych zaliczana jest ich praca zawodowa. Należy jednak zwrócić uwagę, iż miejsce pracy studentów jest weryfikowane przez opiekuna ds. praktyk, pod kątem zgodności z efektami kształcenia założonymi dla praktyk, na podstawie opisu miejsca pracy. Studenci niepracujący mogą skorzystać z bazy instytucji, z którymi Uczelnia podpisała umowy dot. praktyk.

1.5.9.

Studenci ocenianego kierunku oraz pracownicy jednostki prowadzący na nim zajęcia nie

uczestniczyli w okresie objętym oceną w programach krajowych, międzynarodowych, w wymianie realizowanej z zagranicznymi ośrodkami akademickimi oraz w stażach krajowych i zagranicznych. Program kształcenia nie przewiduje zajęć prowadzonych w językach obcych. W jednostce nie są prowadzone studia wspólnie z zagranicznymi uczelniami lub instytucjami naukowymi.

Program wizytowanego kierunku został dostosowany do wymogów umiędzynarodowienia jedynie poprzez zastosowanie punktacji ECTS, a także realizację zajęć z języków obcych. Jednakże studenci – m.in. ze względu na niestacjonarny tryb studiów, nie korzystają z oferty zagranicznych programów stypendialnych. Należy także zwrócić uwagę, że Uczelnia nie podejmuje starań w celu zachęcenia studentów do wyjazdów.

1.6.

1.6.1.

Zasady i procedury rekrutacji kandydatów na studia określa Senat Uczelni. Zgodnie z Uchwałą nr 11/2014 Senatu Uczelni z dnia 16 maja 2014 r. w sprawie warunków i trybu rekrutacji oraz formy studiów na poszczególnych kierunkach w roku akademickim 2015/2016 wstęp na studia jest wolny. Do podjęcia studiów może być dopuszczona wyłącznie osoba posiadająca świadectwo dojrzałości. W roku akademickim 2015/2016 Uczelnia prowadziła nabór na studia pierwszego stopnia w formie stacjonarnej i niestacjonarnej na kierunkach studiów licencjackich: zarządzanie, administracja, finanse i rachunkowość. Dla kandydatów narodowości polskiej wstęp na Uczelnię jest wolny, natomiast kandydat z zagranicy podlega kwalifikowaniu przez Komisję Rekrutacyjną powołaną przez Rektora. Komisja Rekrutacyjna przeprowadza rozmowę kwalifikacyjną, której celem jest sprawdzenie, czy kandydat posiada wystarczającą znajomość języka polskiego, pozwalającą na aktywne uczestnictwo w zajęciach dydaktycznych.

Zasady i procedury rekrutacji przewidują przyjmowanie kandydatów do podjęcia kształcenia na zasadach wolnego naboru zapewniając im równe szanse w jego podjęciu.

Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA pozytywnie odnieśli się do przyjętych kryteriów i zasad rekrutacji. Określone w Uchwale Senatu zasady i procedury nie zawierają elementów dyskryminujących kandydatów w procesie aplikowania o przyjęcie na studia. Zagwarantowana została zasada równości szans wszystkich kandydatów, ze względu na ocenę ich wniosków aplikacyjnych na podstawie jednolitych kryteriów.

1.6.2.

W Uczelni zostały przyjęte przepisy dotyczące zasad, warunków i trybu potwierdzania efektów uczenia się zorganizowanego poza systemem studiów. Określono je w Uchwale nr 5/2015 Senatu Uczelni z dnia 27 maja 2015 r. w sprawie wprowadzenia w Wyższej Szkole Przedsiębiorczości i Nauk Społecznych w Otwocku Regulaminu dotyczącego potwierdzania efektów uczenia się zorganizowanego instytucjonalnie poza systemem studiów oraz niezorganizowanego instytucjonalnie. Regulamin ten określa zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się oraz sposób powoływania i tryb działania komisji weryfikujących efekty uczenia się. Przepisy Regulaminu dotyczą osób, które zamierzają podjąć bądź kontynuować studia w trybie indywidualnego toku studiów na podstawie procedury uznania efektów uczenia się - wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych uzyskanych przez daną osobę poza systemem studiów. Przyjęte w Uczelni regulacje pozwalają zaliczyć studentowi nie więcej niż 50% punktów ECTS przypisanych do danego programu kształcenia określonego kierunku, poziomu i profilu kształcenia. W przypadku osób ubiegających się o przyjęcie na studia pierwszego stopnia wymagane jest posiadanie świadectwa dojrzałości oraz minimum 5-letniego doświadczenia zawodowego.

Decyzje w sprawie potwierdzenia efektów uczenia się podejmuje Rektor. Do prowadzenia spraw z tym związanych powoływana jest Komisja ds. Potwierdzania Efektów Uczenia się, w skład której wchodzi Pełnomocnik Rektora ds. potwierdzania efektów uczenia się, nauczyciel akademicki prowadzący zajęcia, o zaliczenie których ubiega się wnioskodawca, specjalista z danej dziedziny i dyscypliny kształcenia, pracownik dziekanatu oraz co najmniej jeden przedstawiciel studentów. Komisja przygotowuje stosowne narzędzia potwierdzania efektów uczenia się, w szczególności: testy, zadania problemowe teoretyczne oraz praktyczne.

W Uczelni przyjęte zostały zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się, które umożliwiają identyfikację efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz ocenę ich

adekwatności do efektów kształcenia założonych dla ocenianego kierunku studiów.

1.7.

1.7.1

Metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia określone zostały w sylabusach przedmiotów. Przyjęto, że każdy z zakładanych efektów kształcenia musi zostać zweryfikowany co najmniej jedną z metod sprawdzania i oceniania efektów. Najczęściej stosowane są: ocena aktywności na zajęciach, prace pisemne (kolokwia), studium przypadku przygotowane w ramach pracy własnej, przygotowanie projektów i ich zaliczanie w ramach konsultacji, egzamin pisemny lub ustny. Sylabusy określają również formy dokumentacji osiągniętych efektów kształcenia (dziennik zajęć, okresowe prace pisemne, studium przypadku, złożone przez studentów projekty, arkusz egzaminacyjny z zasadami oceniania). W sylabusach podano także elementy i wagi mające wpływ na ocenę końcową, jak aktywność na zajęciach, okresowe prace pisemne (kolokwia), studium przypadku, projekt, zaliczenie pisemne na ocenę i ich wpływ na ocenę końcową.

Przegląd prac przejściowych i egzaminacyjnych pozwala stwierdzić, że pozwalają one na weryfikację założonych dla przedmiotu efektów kształcenia. Jednak w przypadkach pojedynczych prac zauważono, że pytania są stosunkowo proste, wręcz intuicyjne, co pociąga za sobą wysokie oceny. Ponadto w niektórych przypadkach prace powinny być lepiej opisane przez prowadzącego oraz należałoby zwrócić większą uwagę na sporządzanie bibliografii i dobór literatury.

Praktyki zawodowe podlegają obowiązkowemu zaliczeniu. Sylabus praktyk zawodowych określa efekty kształcenia, jakie student musi osiągnąć w celu ich zaliczenia. Za weryfikację efektów kształcenia odpowiada bezpośrednio opiekun praktyk zawodowych. Warunkiem zaliczenia praktyki jest zaliczenie przez studenta programu praktyki oraz uzyskanie pozytywnej opinii osoby sprawującej opiekę nad studentem w miejscu odbywania praktyki. Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia w zakresie praktyk zawodowych w bardzo ogólnym oraz pośrednim stopniu nawiązują do efektów kształcenia. W toku praktyk zawodowych metodą ich ewaluacji jest ocena opiekuna praktyk, którą podejmuje w oparciu o wytyczne, określone przez Uczelnię w regulaminie praktyk. Jego ocena stanowi podstawę do zaliczenia praktyki. Uczelniany opiekun praktyk dokonuje również zaliczenia praktyki zawodowej.

Dokumentacja przebiegu praktyk opiera się o kartę przebiegu praktyk, w której zakładowy opiekun praktyk określa obowiązki studenta oraz ocenia jego pracę. Karta przebiegu praktyki pozwala w bardzo ogólnym stopniu ocenić praktykę zawodową. Ze względu na wysoki stopień ogólności oceny praktyki zawodowej, nie nawiązuje ona do efektów kształcenia założonych dla ocenianego kierunku.

Studenci ocenianego kierunku studiów zobowiązani są do przygotowania pracy dyplomowej. Pracę dyplomową student wykonuje pod kierunkiem uprawnionego do tego nauczyciela akademickiego – opiekuna, posiadającego, co najmniej stopień naukowy doktora. Student ma prawo wyboru opiekuna naukowego z wykazu osób prowadzących seminaria dyplomowe. Temat pracy dyplomowej powinien być ustalony nie później niż na pół roku przed planowanym ukończeniem studiów. Za pracę dyplomową uznaje się samodzielne opracowanie określonego zagadnienia naukowego prezentujące ogólną wiedzę i umiejętności studenta związane z danym kierunkiem studiów, poziomem i profilem kształcenia oraz umiejętność samodzielnego analizowania i wnioskowania. Oceny pracy dyplomowej dokonuje w formie pisemnej recenzji opiekun pracy oraz jeden recenzent wyznaczony przez Rektora. Recenzentem pracy dyplomowej może być nauczyciel akademicki posiadający co najmniej stopień naukowy doktora. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu dyplomowego jest uzyskanie zaliczeń ze wszystkich przedmiotów oraz zdanie wszystkich egzaminów przewidzianych w planie studiów i programie kształcenia, złożenie pracy dyplomowej oraz uzyskanie pozytywnych ocen pracy dyplomowej.

Analizowane podczas wizytacji prace dyplomowe spełniały ogólnie przyjęte standardy prac licencjackich. W większym zakresie należałoby jednak ukierunkowywać prace na zagadnienia praktyczne oraz zwrócić uwagę na często odtwórczy charakter pracy. Niektóre recenzje prac wskazują na wysokie oceny, które nie są uzasadniane w treści recenzji.

Egzamin dyplomowy jest egzaminem ustnym i obejmuje tematykę związaną z pracą dyplomową oraz z kierunkiem studiów. Egzamin dyplomowy odbywa się przed komisją powołaną przez Rektora, w skład, której wchodzi: Rektor bądź upoważniony przez niego nauczyciel

akademicki, opiekun i recenzent pracy. Podstawą obliczania ostatecznego wyniku studiów są: średnia ważona ocen z egzaminów oraz ocen z zaliczeń niekończących się egzaminem uzyskanych w ciągu całego okresu studiów, średnia ważona ocen pracy dyplomowej od opiekuna i recenzenta oraz ocena z egzaminu dyplomowego. Wynik studiów stanowi sumę: 0,60 oceny ze studiów oraz po 0,20 ocen z pracy dyplomowej i egzaminu dyplomowego.

Metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są adekwatne do zakładanych efektów kształcenia i w dużym stopniu umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia każdego z zakładanych efektów kształcenia. Pewne wątpliwości budzi zbyt mała liczba egzaminów. Proces dyplomowania pozwala na realizację przyjętych efektów kształcenia.

Studenci pozytywnie ocenili sposoby i częstotliwość weryfikacji cząstkowej w ramach poszczególnych przedmiotów, które uznali za motywujące. Dla części studentów ważnym czynnikiem motywującym do nauki jest stypendium Rektora dla najlepszych studentów, którego kryteria oceniono pozytywnie. Studenci pozytywnie odnieśli się do metod weryfikacji stosowanych na etapie przygotowania pracy dyplomowej, w czasie zajęć seminaryjnych. Metody te polegają na wsparciu studentów w doborze tematu pracy dyplomowej i bieżącym monitorowaniu postępów w przygotowywaniu pracy. Studenci również pozytywnie odnieśli się do zajęć z języków obcych, wskazując iż stosowane metody weryfikacji są dostosowane do poziomu zaawansowania językowego.

1.7.2.

Stosowane w Uczelni procedury i zasady związane z oceną efektów kształcenia określone są w Regulaminie studiów wprowadzonym Uchwałą Nr 1/2015 Senatu Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Nauk Społecznych w Otwocku z dnia 29 kwietnia 2015 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu Studiów w Wyższej Szkole Przedsiębiorczości i Nauk Społecznych w Otwocku. Określa on w szczególności organizację roku akademickiego oraz prawa i obowiązki studenta związane z zaliczaniem przedmiotów, zdawaniem egzaminów, zaliczaniem etapów studiów i całych studiów. Rozwiązania zawarte w Regulaminie wprowadzają zgodne z powszechnie stosowanymi w krajowym szkolnictwie wyższym regulacje związane z zaliczaniem przedmiotów i etapów kształcenia, zasady odnoszące się do dostępu studenta do informacji o wynikach sprawdzianów, określają ramy organizacyjne dla procesu weryfikacji osiągnięć studenta, formułują uprawnienia odwoławcze oraz określają konsekwencje braku zaliczenia. Regulamin określa również skalę stosowanych ocen w ramach procesu weryfikacji osiągnięć studenta. W Uczelni przyjęto wyrażanie poziomu osiągnięcia danego przedmiotowego efektu kształcenia w następującej skali ocen: bardzo dobry (5), dobry plus (4+), dobry (4), dostateczny plus (3+), dostateczny (3), niedostateczny (2). Warunkiem wpisu na kolejne semestry jest osiągnięcie efektów kształcenia przypisanych do przedmiotów na danym semestrze. Regulamin określa także możliwości ubiegania się o wpis warunkowy, przenoszenia osiągnięć studenta z innych uczelni i kierunków kształcenia.

Program kształcenia na ocenianym kierunku studiów przewiduje, że wszystkie ujęte w nim przedmioty kończą się egzaminem bądź zaliczeniem. Egzaminy są przy tym przewidziane dla łącznie 13 przedmiotów, w tym 7 podstawowych, 4 kierunkowych, 1 kształcenia ogólnego oraz języka obcego. Taka liczba egzaminów jest dość niska (przeciętnie dwa w semestrze) z punktu widzenia możliwości weryfikacji realizacji efektów kształcenia.

Struktura ocen z ostatniej sesji egzaminacyjnej (sesja zimowa 2015/2016) była następująca: wystawiono jedną ocenę niedostateczną na ogólną ich liczbę 701, 7,2% stanowiły oceny dostateczny, 7,1% oceny dostateczny plus, 31,2% oceny dobry, 14,3% oceny dobry plus i 40,2% oceny bardzo dobry. Wskazuje to jednoznacznie na występowanie zjawiska zawyżania ocen.

Uczelnia nie prowadzi na ocenianym kierunku studiów kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Stosowany w Uczelni system sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest przejrzysty, zapewnia rzetelność, wiarygodność i porównywalność wyników sprawdzania i oceniania oraz umożliwia ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia.

System sprawdzania i oceniania efektów kształcenia stosowany na wizytowanym kierunku należy ocenić z perspektyw pełni wy studenckiej jako przejrzysty. Jego zasady zostały określone w Regulaminie Studiów, a także dodatkowo jest przedstawiany studentom w ramach zajęć organizacyjnych każdego z przedmiotów. Studenci pozytywnie odnieśli się także do stopnia rzetelności przeprowadzanych metod weryfikacyjnych i ich wiarygodności. W ocenie studentów

określone przez nauczycieli akademickich metody weryfikacji są konsekwentnie realizowane. Studenci wyrazili opinię, iż stosowany system weryfikacji pozwala im na osiągnięcie założonych celów i efektów kształcenia, dzięki przyjętej częstotliwości weryfikacji (co najmniej raz na semestr w ramach większości przedmiotów przeprowadzana jest weryfikacja cząstkowa) oraz przyjętemu stopniowi trudności.

3.. Uzasadnienie

Jednostka opracowała koncepcję kształcenia, która jest zgodna z przyjętymi założeniami strategii Uczelni. Plany rozwoju kierunku *zarządzanie* uwzględniają tendencje zmian dotyczących wymagań związanych z przygotowaniem do działalności zawodowej. Sposób wyodrębnienia efektów kierunkowych oraz przypisanie kierunku *zarządzanie* do obszaru, dziedziny i dyscyplin naukowych jest prawidłowe.

Program kształcenia obejmuje opis efektów kształcenia, zarówno na poziomie kierunku, jak również poszczególnych przedmiotów. Wszystkie efekty uwzględniają zdobywanie przez studenta wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Prawidłowo wskazano odniesienia efektów przedmiotowych do efektów kierunkowych.

Program studiów jest opracowany prawidłowo, zapewnia studentowi elastyczność w doborze modułów kształcenia w wymaganym wymiarze. Jednak w opinii studentów nie posiadają oni rzeczywistej możliwości wyboru poszczególnych przedmiotów.

Zarówno treści programowe, formy zajęć, jak również metody dydaktyczne w pełni umożliwiają realizację założonych efektów przedmiotowych i kierunkowych. System ECTS określa w sposób właściwy nakład pracy studenta. Tryb i warunki rekrutacji, są prawidłowe. Sposoby weryfikacji efektów kształcenia są prawidłowe. Dotyczy to całego procesu kształcenia, w tym również weryfikacji na poziomie prac zaliczeniowych i egzaminacyjnych. Proces dyplomowania przebiega właściwie. Stosowane metody umożliwiają weryfikację zarówno wiedzy, jak również umiejętności oraz kompetencji społecznych. Dobór treści, form i metod kształcenia przez większość studentów oceniany jest pozytywnie.

Realizacji praktyk nie budzi istotnych zastrzeżeń. Uczelnia prowadzi sformalizowaną oraz ustrukturyzowaną współpracę z podmiotami zewnętrznymi w tym zakresie. Program kształcenia nie przewiduje zajęć prowadzonych w językach obcych.

Z perspektywy studentów pozytywnie należy ocenić stosowane formy dydaktyczne, a także metody dydaktyczne, aczkolwiek sugerowane jest podjęcie działań mających na celu stosowanie metod bardziej zróżnicowanych, w tym nastawionych na rozwój kompetencji pracy w grupie. Studenci pozytywnie odnoszą się do doboru efektów kształcenia i spójności efektów przedmiotowych i kierunkowych. Procedura rekrutacji zapewnia równość i sprawiedliwość szans wszystkich kandydatów. Pozytywnie należy ocenić stosowany system weryfikacji osiąganych efektów kształcenia.

4. Zalecenia:

- Biorąc pod uwagę zakres tematyki ujętej w kierunkowych efektach kształcenia oraz treści programowe realizowane na ocenianym kierunku studiów, a w szczególności zawarte w dwóch modułach specjalnościowych, celowe jest poszerzenie przyporządkowania kierunku studiów o dyscyplinę ekonomia.
- Podjęcie działań mających na celu wprowadzenie realnej możliwości wyboru zajęć oraz mających na celu szersze wprowadzenie metod pozwalających na kształtowanie kompetencji pracy w grupie.
- Należy zwiększyć wymagania związane z weryfikacją efektów kształcenia – zwiększyć liczbę egzaminów, podnieść wymagania dotyczące prac przejściowych i egzaminacyjnych, wprowadzić system ich dokumentacji, dostosować w większym stopniu zawartość merytoryczną prac dyplomowych do profilu praktycznego i zobiektywizować ich oceny.
- Zaleca się utrzymywanie stałego kontaktu z interesariuszami zewnętrznymi, których doświadczenia oraz wiedza dotycząca zmieniającego się otoczenia, pozwoliłaby w jeszcze większym stopniu osiągnąć zakładane efekty kształcenia.
- Zaleca się opracowanie wzorów dokumentów dotyczących praktyk dla kierunku zarządzanie, które będą uwzględniać w sposób bardziej bezpośredni możliwość weryfikacji

efektów kształcenia dla modułu praktyki zawodowej.

- Podjęcie działań w zakresie dyskusji nad koncepcją kształcenia. Pewną szansą dla Uczelni wydaje się być wykorzystanie specyfiki rynku lokalnego, polegającej na dużym zakresie świadczonych usług medycznych i związanego z nią zapotrzebowania, również na specjalistów z zakresu zarządzania.

2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia

- 2.1 Nauczyciele akademicki stanowiący minimum kadrowe posiadają dorobek naukowy, który zapewnia realizację programu studiów w obszarze wiedzy odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów, w zakresie jednej z dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia określone dla tego kierunku, lub doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, związane z umiejętnościami wskazanymi w opisie efektów kształcenia dla tego kierunku. Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe odpowiada wymogom prawa określonym dla kierunków studiów o profilu praktycznym, a ich liczba jest właściwa w stosunku do liczby studentów ocenianego kierunku.*
- 2.2 Dorobek naukowy, doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią oraz kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. Zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym, w tym zajęcia warsztatowe, są prowadzone na ocenianym kierunku przez osoby, z których większość posiada doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, odpowiadające zakresowi prowadzonych zajęć. W przypadku, gdy zajęcia realizowane są z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, kadra dydaktyczna jest przygotowana do prowadzenia zajęć w tej formie.*
- 2.3 Prowadzona polityka kadrowa umożliwia właściwy dobór kadry, motywuje nauczycieli akademickich do podnoszenia kwalifikacji naukowych, zawodowych i rozwijania kompetencji dydaktycznych oraz sprzyja umiędzynarodowieniu kadry naukowo-dydaktycznej.

1. Ocena – znacząco

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

2.1.

Analiza spełnienia wymagań dotyczących minimum kadrowego obejmuje ocenę dorobku naukowego nauczycieli akademickich, a także ocenę wymiaru obciążenia dydaktycznego w bieżącym roku akademickim oraz poprawność złożonych oświadczeń o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego ocenianego kierunku studiów.

Uczelnia zgłosiła do minimum kadrowego kierunku *zarządzanie* 9 osób, w tym 3 samodzielnych nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora habilitowanego oraz 6 doktorów. Spośród osób przedstawionych do minimum kadrowego 8 posiada dorobek z obszaru nauk społecznych w dziedzinie nauk ekonomicznych w dyscyplinach nauki o zarządzaniu (6 osób) oraz ekonomia (2 osoby). Jedna osoba posiada dorobek w obszarze nauk ścisłych w dziedzinie nauk matematycznych w dyscyplinie informatyka.

Oceniany kierunek *zarządzanie* został przyporządkowany do obszaru nauk społecznych, dziedziny nauk ekonomicznych w dyscyplinie nauk o zarządzaniu. Do minimum kadrowego kierunku *zarządzanie* prowadzonego na poziomie studiów I stopnia (forma niestacjonarna) Zespół Oceniający zaliczył 6 osób, które posiadają zapewniający realizację programu studiów dorobek naukowy w obszarze wiedzy, odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów, w zakresie dyscypliny naukowej, do której odnoszą się efekty kształcenia określone dla tego kierunku lub posiadają doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, związane z umiejętnościami wskazanymi w opisie efektów kształcenia dla tego kierunku.

Analiza obciążeń dydaktycznych nauczycieli akademickich proponowanych do minimum kadrowego wykazała, iż 2 osoby nie spełniają warunków określonych w § 13 ust. 2 ww. rozporządzenia. Zatem Zespół Oceniający biorąc pod uwagę: dorobek naukowy, doświadczenie zawodowe, obciążenia dydaktyczne, formę zatrudnienia i złożone oświadczenia do minimum kadrowego nie zaliczył 3 nauczycieli akademickich.

Osoby zaliczone do minimum kadrowego zostały zatrudnione w Uczelni w pełnym wymiarze czasu pracy, nie później niż od początku semestru studiów, a zatem spełnione zostały wymagania określone w § 13 ust. 1 rozporządzenia MNiSW z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia oraz w art. 9a ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

W wyniku weryfikacji akt osobowych osób stanowiących minimum kadrowe stwierdza się, iż wszystkie teczki zawierają dokumentację poświadczającą uzyskanie stopni i tytułów naukowych. Dokumenty dotyczące nawiązania stosunku pracy (mianowania i umowy o pracę) zawierają informacje o Uczelni, jako podstawowym miejscu pracy zgodnie z art. 119 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

W związku z analizą dokumentacji, a w szczególności oświadczeń o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego stwierdzono, iż osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają także warunki określone w art. 112a ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym co potwierdzają również dane zawarte w „Zintegrowanym systemie informacji o nauce i szkolnictwie wyższym POL-on”.

Zatem minimum kadrowe dla studiów I stopnia kierunku zarządzanie nie jest spełnione.

2.2

Kadra prowadząca zajęcia na ocenianym kierunku *zarządzanie* posiada szeroki dorobek naukowy obejmujący oprócz nauk o zarządzaniu ekonomię, matematykę i informatykę. Przedstawiony dorobek osób prowadzących zajęcia na kierunku *zarządzanie* w pełni upoważnia te osoby do prowadzenia powierzonych im przedmiotów.

Wiele osób prowadzących zajęcia na kierunku *zarządzanie* posiada duże doświadczenie praktyczne związane z prowadzonymi przedmiotami. Dorobek ten obejmuje m.in. pełnienie funkcji kierowniczych, funkcje eksperckie, pracę na stanowiskach inżynierskich, itp.. Wiele z osób prowadzących zajęcia na kierunku jest właścicielami lub współwłaścicielami firm. Osoby te prowadzą m.in. takie przedmioty jak: „Rachunkowość finansowa”, „Prawo pracy”, „Podstawy nauki o przedsiębiorstwie”, „Technologie informacyjne”, „Strategie finansowe przedsiębiorstw”, „Prawo handlowe”, „Spedycja międzynarodowa” i inne.

Można zatem uznać, że zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym, w tym zajęcia warsztatowe, są prowadzone na ocenianym kierunku przez osoby, z których większość posiada doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, odpowiadające zakresowi prowadzonych zajęć.

Techniki kształcenia na odległość nie są wykorzystywane przez Uczelnię.

2.3

Polityka kadrowa Uczelni prowadzona jest w sposób nie w pełni satysfakcjonujący, o czym świadczą deficyty w minimum kadrowym. Jednakże za sukces polityki kadrowej można uznać fakt, że w gronie nauczycieli akademickich znajdują się osoby o międzynarodowej renomie naukowej.

Uczelnia prowadzi również politykę mającą na celu odmłodzenie kadry naukowo – dydaktycznej o czym świadczy prowadzenie zajęć przez osoby młode, również przez osoby, które niedawno skończyły studia. Część z nich posiada doświadczenie praktyczne.

3. Uzasadnienie

Uczelnia zgłosiła do minimum kadrowego kierunku *zarządzanie* 9 osób, w tym 3 samodzielnych nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora habilitowanego oraz 6 doktorów. Do minimum kadrowego kierunku *zarządzanie* prowadzonego na poziomie studiów I stopnia (forma niestacjonarna) Zespół Oceniający zaliczył 6 osób, które posiadają zapewniający realizację programu studiów dorobek naukowy w obszarze wiedzy, odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów, w zakresie dyscypliny naukowej, do której odnoszą się efekty kształcenia określone dla tego kierunku lub posiadają doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, związane z umiejętnościami wskazanymi w opisie efektów kształcenia dla tego kierunku. Zatem minimum kadrowe dla wizytowanego kierunku *zarządzanie* na poziomie studiów I stopnia nie jest spełnione.

Kadra prowadząca zajęcia na ocenianym kierunku posiada dorobek naukowy lub doświadczenie zawodowe, które upoważniają te osoby do prowadzenia powierzonych im przedmiotów.

Polityka kadrowa Uczelni prowadzona jest w sposób nie do końca satysfakcjonujący, o czym świadczą braki w minimum kadrowym. Jednakże za sukces polityki kadrowej można uznać fakt, że w gronie nauczycieli akademickich znajdują się osoby o międzynarodowej renomie naukowej.

4. Zalecenia:

- Uzupełnić minimum kadrowe do poziomu wymaganego w Rozporządzeniu MNiSW z 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia.
- Prowadzić długookresową i dostosowywaną do potrzeb Uczelni politykę kadrową, szczególnie w zakresie utrzymania i ustabilizowania minimum kadrowego.

3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia.

3.1 Jednostka współpracuje z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym, w tym z pracodawcami i organizacjami pracodawców, w szczególności w celu zapewnienia udziału przedstawicieli tego otoczenia w określaniu efektów kształcenia, weryfikacji i ocenie stopnia ich realizacji, organizacji praktyk zawodowych, a także w celu pozyskiwania kadry dydaktycznej posiadającej znaczne doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią. *

3.2 W przypadku prowadzenia studiów we współpracy lub z udziałem podmiotów zewnętrznych reprezentujących otoczenie społeczne, gospodarcze lub kulturalne, sposób prowadzenia i organizację tych studiów określa porozumienie albo pisemna umowa zawarta pomiędzy uczelnią a danym podmiotem. *

1. Ocena – *w pełni*

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

3.1

Warszawska Szkoła Wyższa współpracuje z praktyką gospodarczą, a w szczególności z władzami lokalnymi i regionalnymi oraz Izbą Przedsiębiorców Powiatu Otwockiego, która zrzesza ponad 70 przedsiębiorców. Uczelnia nawiązała również współpracę ze Wschodnim Klastrem Innowacji. Uczelnia podejmuje działania o charakterze społecznym i edukacyjnym zmierzające do promowania rozwoju lokalnego społeczeństwa obywatelskiego. Uczelnia wspiera organizacyjnie i materialnie szereg inicjatyw o charakterze społecznym, organizuje szkolenia i otwarte seminaria umożliwiające nauczycielom akademickim, studentom, uczniom szkół ponadgimnazjalnych, a także mieszkańcom Otwocka spotkanie się z ciekawymi postaciami i dyskusję nad podstawowymi problemami dotyczącymi współczesnych problemów społecznych i gospodarczych. Warszawska Szkoła Wyższa sprawuje patronat nad Otwockim Uniwersytetem Trzeciego Wieku, którego zajęcia odbywają się od 10 lat w gmachu Uczelni.

Wśród pozostałych obszarów współpracy Uczelni z otoczeniem gospodarczym należy również wymienić wykłady oraz konferencje organizowane na terenie Uczelni. Pracodawcy współpracujący z Uczelnią, obecni podczas wizytacji, nie mieli świadomości jaką rolę mogą pełnić we współpracy z Uczelnią oraz jakie mogą mieć wpływ na efekty kształcenia założone przez tę jednostkę.

Uczelnia zawarła porozumienia w sprawie organizacji praktyki zawodowej dla studentów ocenianego kierunku z Urzędem Gminy w Osiecku, z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Warszawie, z Sądem Rejonowym w Otwocku oraz ze Starostwem Powiatowym w Otwocku. Treścią tych porozumień jest przyjmowanie studentów Uczelni na bezpłatne praktyki zawodowe.

Uchwałą nr 1 I/15 Senatu Uczelni z dnia 26 września 2015 roku został powołany Konwent Uczelni. Jest on organem opiniotwórczo-doradczym Rektora. W jego skład wchodzi interesariusze zewnętrzni, reprezentujący środowisko społeczno-gospodarcze. Zadaniem tego organu jest działanie na rzecz pogłębiania współpracy z instytucjami i przedsiębiorstwami służącej dostosowaniu systemu kształcenia wyższego do potrzeb rynku pracy oraz ocena kwalifikacji i kompetencji absolwentów Uczelni z perspektywy oczekiwań pracodawców. Jednostka jest jednak na chwilę obecną mało aktywna, w dokumentach nie odnotowano dowodów potwierdzających działalność Konwentu (np. protokołów ze spotkań, na których byłyby omawiane zagadnienia dotyczące koncepcji kształcenia, efektów i programów kształcenia, itp.).

Uczelnia bazuje również na nieformalnych kontaktach z interesariuszami, których skuteczność

w procesie analizowania i modyfikacji oferty edukacyjnej pod potrzeby rynku pracy jest ograniczona. Zaleca się organizację spotkań podczas, których pracodawcy mieliby możliwość podzielenia się swoją opinią dotyczącą programów kształcenia oraz jakości i organizacji praktyki zawodowej.

Interesariusze zewnętrzni, obecni na spotkaniu podczas wizytacji, zwracali kilkakrotnie uwagę, iż w sposób niesformalizowany przekazują swoje ogólne uwagi czy zalecenia dotyczące działalności ocenianego kierunku, podczas okazjonalnych spotkań z władzami Uczelni. Pracodawcy włączeni w programy praktyk zawodowych podpisują umowy o współpracę z Uczelnią, na której mocy studenci mają zapewnione miejsca, w których mogą podjąć praktykę.

3.2

Uczelnia nie prowadzi studiów w formie sformalizowanej współpracy z udziałem jednostek zewnętrznych, niemniej jednak współpracuje z otoczeniem społeczno-gospodarczym i w większości są to porozumienia dotyczące odbywania praktyk zawodowych.

3. Uzasadnienie

Warszawska Szkoła Wyższa współpracuje z praktyką gospodarczą, a w szczególności z władzami lokalnymi i regionalnymi. Uczelnia podejmuje działania o charakterze społecznym i edukacyjnym zmierzające do promowania rozwoju lokalnego społeczeństwa obywatelskiego. Uczelnia wspiera organizacyjnie i materialnie szereg inicjatyw o charakterze społecznym. Jest również organizatorem lub współorganizatorem wykładów oraz konferencji odbywających się na terenie Uczelni. Uczelnia współpracuje w z otoczeniem społecznym i gospodarczym również w celu zapewnienia udziału jego przedstawicieli w określaniu efektów kształcenia, weryfikacji i ocenie stopnia ich realizacji oraz organizacji praktyk zawodowych.

4. Zalecenia:

- Zaleca się większe zaangażowanie interesariuszy zewnętrznych w procesy opiniowania koncepcji, efektów oraz programów kształcenia.
- Należałoby zwiększyć aktywność powołanego Konwentu jako jednostki doradczej Rektora w zakresie współpracy z otoczeniem społeczno – gospodarczym.
- Zaleca się organizację spotkań podczas, których pracodawcy mieliby możliwość podzielenia się swoją opinią dotyczącą programów kształcenia oraz jakości i organizacji praktyki zawodowej.

4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu praktycznym i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia

4.1 Liczba, powierzchnia i wyposażenie sal dydaktycznych, w tym laboratoriów badawczych ogólnych i specjalistycznych są dostosowane do potrzeb kształcenia na ocenianym kierunku, tj. liczby studentów oraz do prowadzonych badań naukowych. Jednostka zapewnia studentom dostęp do laboratoriów w celu wykonywania zadań wynikających z programu studiów oraz udziału w badaniach.*

4.2 Jednostka zapewnia studentom ocenianego kierunku możliwość korzystania z zasobów bibliotecznych i informacyjnych, w tym w szczególności dostęp do lektury obowiązkowej i zalecanej w sylabusach, oraz do Wirtualnej Biblioteki Nauki.*

4.3 W przypadku, gdy prowadzone jest kształcenie na odległość, jednostka umożliwia studentom i nauczycielom akademickim dostęp do platformy edukacyjnej o funkcjonalnościach zapewniających co najmniej udostępnianie materiałów edukacyjnych (tekstowych i multimedialnych), personalizowanie dostępu studentów do zasobów i narzędzi platformy, komunikowanie się nauczyciela ze studentami oraz pomiędzy studentami, tworzenie warunków i narzędzi do pracy zespołowej, monitorowanie i ocenianie pracy studentów, tworzenie arkuszy egzaminacyjnych i testów

1. Ocena – w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

4.1

Uczelnia dysponuje infrastrukturą dostosowaną do potrzeb kształcenia na kierunku *zarządzanie*. Budynek Uczelni liczy prawie 1.500 m² powierzchni użytkowej. Pomieszczenia dydaktyczne są w stanie pomieścić wszystkich studiujących. Część sal wykładowych wyposażonych jest na stałe w projektory multimedialne. W przypadku braku projektora w danej sali istnieje możliwość zamówienia projektora przenośnego. We wszystkich salach zainstalowane są tablice. W niektórych salach występuje problem z czytelnością obrazu z projektorów multimedialnych ze względu na brak ekranów.

W Uczelni dostępna jest bezprzewodowa sieć komputerowa. W niektórych salach jej funkcjonowanie nie zapewnia pełnego dostępu do sieci (np. sala nr 1). Zajęcia wymagające pracy na komputerach realizowane są w pracowniach komputerowych. Komputery wyposażone są w system operacyjny Windows XP. Posiadają zainstalowany pakiet Microsoft Office 2003. Uczelnia dysponuje również oprogramowaniem do zarządzania małymi i średnimi przedsiębiorstwami CDN Optima. W budynku dostępny jest obiekt gastronomiczny.

W zakresie wychowania fizycznego, studenci wykorzystują zewnętrzne jednostki sportowe, z którymi współpracuje Uczelnia. W ocenie studentów sale dydaktyczne, w których odbywają się zajęcia są przystosowane do potrzeb realizacji założonych efektów kształcenia (zawierają osprzęt multimedialny – wykorzystywany w czasie zajęć). Stan sal dydaktycznych oraz ich dostosowanie do liczby studentów, studenci ocenili pozytywnie.

4.2

Studenci kierunku *zarządzanie* do swojej dyspozycji mają bibliotekę, która mieści się w siedzibie Uczelni. Biblioteka uczelniana obejmuje ok. 6.000 woluminów. Katalog zbiorów biblioteki jest elektroniczny i w formie tradycyjnej. Studenci mają możliwość rezerwowania książek mailem. Tytuły są aktualne – w wystarczającym stopniu pokrywają się z rekomendowanymi w sylabusach pozycjami literatury obowiązkowej i uzupełniającej. Uczelnia posiada dostęp do Wirtualnej Biblioteki Nauki.

W opinii studentów obecnych na spotkaniu z ZO PKA sposób funkcjonowania biblioteki, jej dostępność, a także sposób udostępniania zbiorów należy ocenić pozytywnie. Biblioteka jest czynna w dni zjazdowe, tak więc można ocenić, że studenci mają do niej dobry dostęp. W bibliotece studenci mają także dostęp do wirtualnych baz danych. Biblioteka jest zapatrzona w księgozbiór aktualizowany pod kątem sylabusów poszczególnych przedmiotów. Także studenci mogą zgłaszać zapotrzebowanie na nowe pozycje.

4.3

W ramach wizytowanego kierunku nie są wykorzystywane metody kształcenia na odległość, a jedynie w ramach niektórych modułów studentom są przesyłane materiały drogą elektroniczną. Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA wskazali, że wdrożenie wewnętrznej platformy informatycznej Uczelni usprawniłoby proces dydaktyczny.

3. Uzasadnienie

Uczelnia dysponuje dość dobrą, stałą bazą materialną do prowadzenia kształcenia, w skład której wchodzi sale dydaktyczne, biblioteka wraz z czytelnią, zaplecze gastronomiczne oraz wynajmowane obiekty sportowe na potrzeby realizacji zajęć z wychowania fizycznego. Sale dydaktyczne dostosowane są do liczby studentów, a także wyposażono je w niezbędny sprzęt. Studenci mogą także korzystać z biblioteki uczelnianej, wyposażonej w księgozbiór uwzględniający zapotrzebowanie kierunku *zarządzanie*. Studenci nie zgłaszali uwag co do infrastruktury dydaktycznej.

4. Zalecenia

1. Należy zadbać o aktualizację oprogramowania i systemu operacyjnego na komputerach w laboratoriach komputerowych.

5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się i wchodzenia na rynek pracy

- 5.1 Pomoc dydaktyczna i materialna sprzyja rozwojowi zawodowemu i społecznemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i skutecznym osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia oraz zdobywaniu umiejętności praktycznych, także poza zorganizowanymi zajęciami dydaktycznymi. W przypadku prowadzenia kształcenia na odległość jednostka zapewnia wsparcie organizacyjne, techniczne i metodyczne w zakresie uczestniczenia w e-zajęciach. *
- 5.2 Jednostka stworzyła warunki do udziału studentów w krajowych i międzynarodowych programach mobilności, w tym poprzez organizację procesu kształcenia umożliwiającą wymianę krajową i międzynarodową.
- 5.3 Jednostka wspiera studentów ocenianego kierunku w kontaktach z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy, w szczególności współpracując z instytucjami działającymi na tym rynku. *
- 5.4 Jednostka zapewnia studentom niepełnosprawnym wsparcie dydaktyczne i materialne, umożliwiające im pełny udział w procesie kształcenia.
- 5.5 Jednostka zapewnia skuteczną i kompetentną obsługę administracyjną studentów w zakresie spraw związanych z procesem dydaktycznym oraz pomocą materialną, a także publiczny dostęp do informacji o programie kształcenia i procedurach toku studiów.

1. Ocena – znacząco

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

5.1

Pomoc dydaktyczna dla studentów wizytowanego kierunku, w zakresie ich rozwoju zawodowego, oprócz realizowanych zajęć dydaktycznych, obejmuje także dyżury nauczycieli akademickich. Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA pozytywnie odnieśli się do dyżurów. Należy zwrócić uwagę, że studenci zauważyli w ostatnim czasie poprawę w zakresie obecności nauczycieli akademickich na dyżurach.

Studenci wizytowanego kierunku mają możliwość angażowania się w działalność samorządu studenckiego. Samorząd studencki spełnia przede wszystkim rolę administracyjno-organizacyjną, ale także jest wykorzystywany do działań charakterystycznych dla kół naukowych. Działalność samorządu studenckiego należy ocenić pozytywnie, wskazując na istotne zaangażowanie studentów w funkcjonowanie Uczelni.

W ramach zapewnienia studentom kontaktów z otoczeniem społeczno-gospodarczym Uczelni, organizowane są m.in. spotkania z przedstawicielami administracji publicznej. Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA wskazali, że mieli możliwość uczestniczenia w tego typu spotkaniach. Studenci pozytywnie ocenili działania Uczelni w tym zakresie, aczkolwiek wskazali, że podejmowane inicjatywy nie są liczne.

W zakresie pomocy materialnej studenci wizytowanego kierunku wykorzystują wsparcie w postaci stypendium Rektora dla najlepszych studentów, socjalnego, zapomóg, a także stypendium dla osób niepełnosprawnych. W ocenie studentów obecnych na spotkaniu z ZO PKA kryteria przyznawania stypendium Rektora dla najlepszych studentów stanowią dla nich istotny bodziec w procesie uczenia się. Regulamin Pomocy materialnej dla studentów został uzgodniony z samorządem studenckim. Podział dotacji został dokonany w porozumieniu z uczelnianym organem samorządu studenckiego. Ogół działań związanych z pomocą materialną został przez studentów oceniony pozytywnie.

Studenci wizytowanego kierunku mają możliwość indywidualizacji swojego toku studiów, poprzez regulaminowe instytucje indywidualnego toku studiów. Studenci wiedzą w jaki sposób skorzystać z tej instytucji, natomiast do tej pory nie mieli takiej potrzeby.

5.2

Należy stwierdzić, iż stopień umiędzynarodowienia procesu kształcenia studentów nie jest wystarczający. Poza wdrożeniem systemu punktów ECTS, a także nauką języków obcych, Uczelnia nie zapewnia innych narzędzi internacjonalizacji. Należy zwrócić uwagę, iż mimo niestacjonarnego trybu studiów możliwe jest podejmowanie inicjatyw, np. w ramach współpracy bilateralnej, która choć

części studentów pozwoli na kontakt z zagranicznymi ośrodkami akademickimi. W ramach wizytowanej Uczelni tego typu działania w stosunku do studentów nie są podejmowane.

5.3

Oceniając wsparcie studentów w zakresie kontaktów z otoczeniem społeczno-gospodarczym, należy wziąć pod uwagę to, że niemal wszyscy studenci kierunku są już osobami pracującymi. Jednak w przypadku osób, nie posiadających doświadczenia zawodowego, Uczelnia ma podpisane porozumienia z pracodawcami, którzy oferują możliwość podjęcia u nich praktyki zawodowej, co jest wymagane od kierunku o profilu praktycznym. W tym przypadku Uczelnia wywiązuje się w sposób aktywny z nałożonego na nią obowiązku zapewnienia studentom miejsca do odbywania praktyki. Uczelnia współpracuje również z otoczeniem zewnętrznym w ramach organizacji konferencji lub wykładów, organizowanych dla studentów oraz wykładowców. Są to wydarzenia akcyjne, organizowane okazjonalnie, mające znikomy wpływ na skracanie dystansu pomiędzy rynkiem pracy a Uczelnią.

W ramach Uczelni nie funkcjonuje Biuro Karier, a podejmowane działania nie mają charakteru skoordynowanego. Biuro Karier mogłoby służyć wsparciem studentom w poszerzaniu swoich kompetencji związanych z aktywnością na rynku pracy, poprzez organizację szkoleń, warsztatów, tworzenia CV, gromadzeniu oraz przekazywaniu im informacji dotyczących ofert pracy.

Studenci wizytowanego kierunku mieli możliwość spotkania się z partnerami Uczelni – przedstawicielami jednostek samorządu terytorialnego, tym niemniej nie są prowadzone regularne działania polegające na wymianie doświadczeń, czy przedstawieniu studentom perspektywy podniesienia swojej pozycji zawodowej.

5.4

Studenci z niepełnosprawnościami mają możliwość realizacji założonych efektów kształcenia kierunku *zarządzanie m.in.* dzięki regulaminowej instytucji indywidualnego toku studiów. Dzięki niej studenci mogą dostosować plan toku studiów do swoich indywidualnych potrzeb. W ramach toku studenci mogą także wnioskować o zmianę formy zaliczenia. Zastosowanie tej instytucji nie stoi w sprzeczności z obowiązkiem realizacji wszystkich zakładanych efektów kształcenia dla danego kierunku.

Studenci z niepełnosprawnościami, studiujący na wizytowanym kierunku mają prawo ubiegania się o stypendium dla osób niepełnosprawnych, które jest przyznawane na podstawie orzeczenia odpowiedniego organu o stopniu niepełnosprawności.

Należy jednak zwrócić uwagę, iż infrastruktura Uczelni w zakresie osób z niepełnosprawnościami jest niewystarczająca. W budynku nie zainstalowano windy, natomiast zajęcia dydaktyczne odbywają się na różnych piętrach budynku. Co prawda zakupiono odpowiednie schodolazy, tym niemniej studenci z niepełnosprawnościami mogą mieć znaczne problemy z poruszaniem się po budynku. Uczelnia nie przedstawiła także spójnej polityki w zakresie postępowania ze studentami z niepełnosprawnościami. Ewentualne działania są dostosowywane do indywidualnych przypadków.

5.5

Obsługą administracyjną studentów zajmuje się Sekretariat ds. studenckich. Godziny otwarcia sekretariatu są adekwatne do potrzeb studentów. Informacje związane z zagadnieniami organizacyjnymi, a także procesem dydaktycznym są zamieszczane na stronie internetowej Uczelni, a także poprzez wywieszenie informacji w specjalnej gablocie. W zakresie pomocy materialnej studenci zwracają się również do Sekretariatu, który publikuje wszystkie informacje dotyczące procedury aplikowania i przyznawania pomocy materialnej na stronie internetowej Uczelni oraz w gablotach informacyjnych.

Studenci pozytywnie odnieśli się do ogółu obsługi administracyjnej. Wysoko ocenili kompetencje pracowników i ich podejście do studentów. W tym zakresie studenci także wskazali na pozytywną zmianę w ostatnim czasie.

3. Uzasadnienie

Studenci wizytowanego kierunku otrzymują wsparcie dydaktyczne, naukowe

i administracyjne, które co do zasady jest adekwatne do ich potrzeb, aczkolwiek zaobserwowano braki w kwestiach dotyczących umiędzynarodowienia programu studiów oraz opieki nad studentami z niepełnosprawnościami. Uczelnia nie posiada spójnej polityki umiędzynarodowienia i nie podejmuje starań w tym zakresie, co w istocie – mimo niestacjonarnego trybu studiów – pozbawia studentów perspektywy internacjonalizacji. Uczelnia nie opracowała także polityki wsparcia osób z niepełnosprawnościami, co w przypadku zmian organizacyjnych może spowodować zachwianie funkcjonującej w ramach Uczelni praktyki.

Opieka dydaktyczna oraz administracyjna uległy poprawie w ostatnim czasie, zgodnie ze wskazaniami studentów. Nauczyciele akademicki są regularnie dostępni na dyżurach. Usprawniono także funkcjonowanie administracji.

Oceniając wsparcie studentów w zakresie kontaktów z otoczeniem społeczno-gospodarczym, należy wziąć pod uwagę to, że niemal wszyscy studenci kierunku są już osobami pracującymi. Uczelnia współpracuje z otoczeniem zewnętrznym w ramach organizacji konferencji lub wykładów, organizowanych dla studentów oraz wykładowców.

4. Zalecenia:

- Rekomendowane jest podjęcie działań mających na celu, np. w ramach bilateralnych umów Uczelni, nawiązanie szerszej współpracy z zagranicznymi ośrodkami akademickimi, która pozwoliłaby na podniesienie poziomu internacjonalizacji procesu kształcenia.
- Rekomendowane jest podjęcie działań mających na celu pełniejsze udostępnienie budynku Uczelni osobom z niepełnosprawnościami, a także wdrożenie spójnej polityki dotyczącej postępowania ze studentami z niepełnosprawnościami.

6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów

6.1 Jednostka, mając na uwadze politykę jakości, wdrożyła wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia umożliwiający systematyczne monitorowanie, ocenę i doskonalenie realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów, w tym w szczególności ocenę stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia i okresowy przegląd programów studiów mający na celu ich doskonalenie, przy uwzględnieniu: *

6.1.1 projektowania efektów kształcenia i ich zmian oraz udziału w tym procesie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, *

6.1.2 monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia, w tym w procesie dyplomowania,

6.1.3 weryfikacji osiągniętych przez studentów efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia i wszystkich rodzajach zajęć, w tym zapobiegania plagiatom i ich wykrywania, *

6.1.4 zasad, warunków i trybu potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów,

6.1.5 wykorzystania wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów do oceny przydatności na rynku pracy osiągniętych przez nich efektów kształcenia, *

6.1.6 kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia na ocenianym kierunku studiów, oraz prowadzonej polityki kadrowej, *

6.1.7 wykorzystania wniosków z oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów w ocenie jakości kadry naukowo-dydaktycznej,

6.1.8 zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej oraz środków wsparcia dla studentów,

6.1.9 sposobu gromadzenia, analizowania i dokumentowania działań dotyczących zapewniania jakości kształcenia,

6.1.10 dostępu do informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach.

6.2. Jednostka dokonuje systematycznej oceny skuteczności wewnętrznego systemu zapewniania jakości i jego wpływu na podnoszenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także wykorzystuje jej wyniki do doskonalenia systemu.

1. Ocena – **w pełni**

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema oraz trzema cyframi.

6.1

6.1.1

Dokumenty, które w Uczelni traktują o polityce jakości to Strategia rozwoju Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Nauk Społecznych w Otwocku na lata 2012 – 2020 oraz Uchwała nr 8/2015 Senatu Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Nauk Społecznych w Otwocku z dnia 27 maja 2015 r. w sprawie wprowadzenia w Wyższej Szkole Przedsiębiorczości i Nauk Społecznych w Otwocku Uczelnianego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia. Pierwszy z wyżej wymienionych dokumentów określa podstawowe zadania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia (WSZJK), do których należy ciągle badanie, analiza, ocena i monitorowanie zmian jakości kształcenia w Uczelni i wykorzystanie efektów tych prac przez Władze Uczelni i społeczność akademicką. Ponadto wskazuje też obszary zarządzania procesem kształcenia. Natomiast drugi dokument określa cele i zakres WSZJK. Uczelniany, w tym Wydziałowy System Zapewnienia Jakości Kształcenia obejmuje podstawowe obszary związane z procesem kształcenia, a w szczególności przewiduje m.in. okresowe przeglądy programów kształcenia i ich doskonalenie, aktualizację sylabusów oraz monitoring systemu weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

Udział reprezentantów niektórych grup interesariuszy wewnętrznych (m.in. nauczycieli akademickich, studentów) w projektowaniu efektów kształcenia jest zapewniony głównie poprzez ich udział w pracach organów Uczelnianych, w tym w Wydziałowych oraz w innych ciałach realizujących zadania w obszarze zapewnienia jakości kształcenia. W strukturach Uczelni funkcjonuje Uczelniana Komisja Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia, powołana na mocy uchwały nr 8/2015 Senatu Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Nauk Społecznych z dnia 27 maja 2015 roku. W skład Komisji nie wchodzi jednak przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego. Sugeruje się włączenie w grono uczestników Komisji przedstawicieli interesariuszy zewnętrznych. Ich opinie mogłyby być pomocne w momencie tworzenia i modyfikowania programów kształcenia, określania efektów kształcenia czy kształtowaniu strategii Uczelni, w oparciu o realne potrzeby lokalnego rynku pracy.

W kontaktach między władzami Uczelni a interesariuszami zewnętrznymi dominują relacje bezpośrednie i nieformalne. Przy opracowywaniu koncepcji kształcenia i programu studiów prowadzono konsultacje z podmiotami – interesariuszami zewnętrznymi, w zakresie planu studiów kierunku *zarządzanie*. Należą do nich m. in. przedstawiciele: Starostwa Powiatowego Otwocka oraz uczestnicy projektu „Nowoczesne zarządzanie biznesem”.

Organem formalnym, którego zadania obejmują również konsultacje w zakresie programów kształcenia, w tym na kierunku *zarządzanie*, jest Konwent. Został on powołany uchwałą nr 11/2015 Senatu Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Nauk Społecznych w Otwocku z dnia 26 września 2015 r. w sprawie powołania Konwentu jako organu opiniodawczo – doradczego Rektora, jego składu, zadań oraz szczegółowych zasad i trybu funkcjonowania. Jednak nie przedstawiono żadnych materiałów, pozwalających na stwierdzenie, że powyższy organ podjął działania, do których został powołany (zgodnie z § 4 powyższej Uchwały).

Uczestnictwo studentów w strukturach wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia Uczelni należy ocenić jako ograniczone. Reprezentanci studentów uczestniczą w posiedzeniach Senatu, które ma na celu omówienie efektów funkcjonowania systemu, tym niemniej nie przewidziano miejsca dla studentów w Uczelnianej Komisji Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia. Biorąc pod uwagę zakres działania Senatu oraz Komisji, który jest uwidoczony w protokołach z obrad w/w organów, należy stwierdzić, że studenci nie mają możliwości udziału w działaniach wdrożeniowych systemu. Ich udział został zagwarantowany jedynie na etapie omówienia efektów funkcjonowania systemu.

Tym niemniej należy stwierdzić, że konsultacyjny głos studentów jest uwzględniany w ramach prac Senatu. Studenci mieli możliwość odniesienia się do projektowanych efektów kształcenia nowej specjalności, czemu wyraz dali w odpowiedniej uchwale.

6.1.2

Gromadzenie, analizowanie i dokumentowanie działań dotyczących zapewnienia jakości kształcenia leży w gestii Uczelnianej Komisji Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia (UKZiDJK), powołanej Zarządzeniem nr RK/0210/2a/2015r Rektora Wyższej Szkoły

Przedsiębiorczości i Nauk Społecznych w Otwocku z dnia 30 maja 2015 r. w sprawie powołania członków Uczelnianej Komisji ds. Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia w Wyższej Szkole Przedsiębiorczości i Nauk Społecznych w Otwocku.

W zakresie monitorowania osiągania zakładanych efektów kształcenia wyniki sesji są formułowane w postaci zestawienia przedmiotów i ocen jakie otrzymują studenci. Osobą monitorującą postępy w osiągnięciu zamierzonych efektów kształcenia jest nauczyciel akademicki prowadzący zajęcia z danego przedmiotu. W chwili obecnej nie stwierdza się istnienia mechanizmów, skierowanych do ogółu studentów, które przewidywałyby dokonywanie przez nich samooceny stopnia osiągnięcia efektów kształcenia jak i wykorzystania wyników w procesie doskonalenia jakości kształcenia.

Również na podstawie protokołów UKZiDJK należy stwierdzić, że przeprowadzany jest monitoring osiągania przez studentów efektów kształcenia. Jednak ze względu na fakt, że studenci nie uczestniczą w pracach tej Komisji – są oni wykluczeni z uczestnictwa w tym monitoringu. Sami studenci zrzeszeni w samorządzie studenckim, a także ogół studentów nie mają świadomości tego, że mogą uczestniczyć w tego typu działaniach Uczelni.

Oryginalność prac dyplomowych nie jest sprawdzana przy użyciu programu antyplagiatoowego. Jak wynika z przeprowadzonych rozmów, student jest zobowiązany do dostarczenia dokumentu, w którym oświadcza o samodzielności wykonanej pracy.

Ocena stopnia realizacji efektów kształcenia związanych z obowiązkowymi praktykami zawodowymi (w tym ich programów) przeprowadzana jest na podstawie zasad organizacji i zaliczenia praktyk studenckich dla kierunku *zarządzanie* – Regulamin praktyk studenckich stanowiący załącznik do Uchwały nr 10/2013 Senatu Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Nauk Społecznych w Otwocku z dnia 28 maja 2013 r. Powyższej oceny dokonuje się w Uczelni w oparciu o kompletną dokumentację przedstawioną przez studenta. Jak wynika z przeprowadzonych rozmów podczas spotkania z osobami odpowiedzialnymi za organizację praktyk wyniki oceny są wykorzystywane do doskonalenia praktyk na ocenianym kierunku studiów.

6.1.3

Za przeprowadzenie weryfikacji odpowiedzialny jest nauczyciel akademicki, który wyniki przedstawia Dziekanowi. Dziekan zaś formułuje wnioski końcowe wynikające z weryfikacji w przedstawianym Senatowi sprawozdaniu. Stanowią one z kolei podstawę corocznej oceny kierunku przedstawianej w formie sprawozdania. Weryfikacja osiąganych przez studentów efektów kształcenia jest prowadzona przez nauczycieli akademickich w sposób ciągły, w toku zajęć z wykorzystaniem określonych w kartach oceny form i metod oceny. Przeprowadzana jest analiza pod kątem obiektywizmu i adekwatności przyjętych form sprawdzania do zakładanych efektów kształcenia. Jak wynika z dokumentacji przedłożonej przez Uczelnię są formułowane jedynie ogólne wnioski w tym zakresie.

Studenci mają możliwość dokonania oceny prowadzących zajęcia dydaktyczne poprzez kwestionariusz ankietowy. Ankietyzacja przeprowadzana jest w formie papierowej, pozwalającej na zachowanie przez studentów anonimowości. W kwestionariuszu studenci mogą odnieść się do takich kwestii jak jasność przekazu treści przez nauczyciela akademickiego, stosunek prowadzącego do studentów, obiektywizm w ocenianiu, terminowość odbywania zajęć, możliwość kontaktu z prowadzącym poza zajęciami. Kwestionariusz zawiera pole swobodnego komentarza, co umożliwia studentom wypowiedzenie się co do kwestii, które nie zostały ujęte w pytaniach zamkniętych kwestionariusza.

Studenci wizytowanego kierunku zostali zapoznani ze stosowanymi procedurami antyplagiatowymi. Szczegóły dotyczące tej procedury są przekazywane studentom podczas zajęć seminaryjnych.

6.1.4

Senat Uczelni Uchwałą nr 5/2015 z dnia 27 maja 2015 r. wprowadził w Wyższej Szkole Przedsiębiorczości i Nauk Społecznych w Otwocku Regulamin dotyczący potwierdzania efektów uczenia się zorganizowanego instytucjonalnie poza systemem studiów oraz niezorganizowanego instytucjonalnie. Regulamin ten określa zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się oraz sposób powoływania i tryb działania komisji weryfikujących efekty uczenia się. Przyjęte w Uczelni

regulacje pozwalają zaliczyć studentowi nie więcej niż 50% punktów ECTS przypisanych do danego programu kształcenia określonego kierunku, poziomu i profilu kształcenia. W przypadku osób ubiegających się o przyjęcie na studia pierwszego stopnia wymagane jest posiadanie świadectwa dojrzałości oraz minimum 5-letniego doświadczenia zawodowego. Zespół Oceniający zwraca uwagę, że potwierdzanie efektów uczenia się nie są objęte działaniem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia.

6.1.5

Kariera zawodowa absolwentów w ramach Uczelni, w tym ocenianego kierunku nie podlega systematycznemu monitorowaniu, chociaż Uczelnia w dokumencie pt. Uczelniany System Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia w Wyższej Szkole Przedsiębiorczości i Nauk Społecznych w Otwocku stanowiący załącznik do Uchwały nr 8/2015 Senatu Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Nauk Społecznych w Otwocku z dnia 27 maja 2015 r. w sprawie wprowadzenia w Wyższej Szkole Przedsiębiorczości i Nauk Społecznych w Otwocku Uczelnianego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia, przyjmuje w § 1 dokumentu, że zakres USZiDJK to również monitoring karier zawodowych absolwentów. Wynika to zarówno z dokumentacji jak i z przeprowadzonych rozmów. Jedynie podczas oglądu dokumentacji Zespół Oceniający stwierdził, że została przeprowadzona incydentalnie ankietyzacja absolwentów przy użyciu ankiety pt. Monitoring losów zawodowych absolwentów.

Ankiety absolwenckie, dotyczyły m.in. takich kwestii jak pozycja na rynku pracy, czy stopień wykorzystania efektów kształcenia zdobytych na Uczelni. Ankiety są wypełniane przez studentów w formie papierowej w momencie odbierania przez nich dyplomu. Warto zwrócić uwagę na termin wykonywania przez studentów ewaluacji oraz formę w jakiej dane są zbierane. W tak krótkim czasie, jaki mija od momentu obrony do odebrania dyplomu, trudno jest w sposób obiektywny ocenić losy absolwenta oraz jego osiągnięcia na rynku pracy. Okres ten jest zbyt krótki i nie pozwala na pełną ewaluację losów absolwentów i ich ścieżki kariery. Papierowa forma ankiety i jej prosta forma nie bada w sposób dokładny w jaki sposób oraz czy zdobyta wiedza oraz umiejętności uzyskane podczas studiów przydały się studentowi podczas zetknięcia z rynkiem pracy. Narzędzie badawcze powinno również zostać uzupełnione o pytania dotyczące osiągania przez absolwenta kierunkowych efektów kształcenia. Absolwenci powinni mieć możliwość ich oceny pod kątem przydatności na rynku pracy. Zaleca się stworzenie elektronicznego narzędzia weryfikacji losów absolwentów. Ułatwi to nie tylko gromadzenie danych, ale również ich analizę oraz tworzenie raportów. Obecnie dla akredytowanego kierunku nie opracowuje się raportów z monitoringu losów absolwentów, co powoduje znaczne ograniczenia dla użyteczności i skuteczności tych badań. W ogólnej ocenie konstrukcja narzędzia badawczego (ankiety) jest poprawna, jednak zbyt ogólna, aby służyć jako czynnik do wprowadzania ewentualnych zmian na akredytowanym kierunku. Warto w większym stopniu angażować absolwentów w aktualną działalność jednostki, a przede wszystkim zachęcać ich do większej aktywności i wyrażania swoich opinii na temat osiągniętych efektów kształcenia i ich przydatności w pracy zawodowej

6.1.6

W opisie funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Uczelni przewidziana jest ocena jakości i warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych. Pracownicy naukowo-dydaktyczni podlegają ocenie w zakresie działalności naukowo-badawczej w oparciu o przepisy ustawowe oraz wewnętrzne regulacje uczelniane. Dane są zgromadzone w arkuszu ocen. Kolejnym narzędziem wykorzystywanym w wyżej wymienionej ocenie są: hospitacja zajęć, prowadzonych przez nauczycieli akademickich oraz procedura ankietyzacji czyli ankietowe badanie opinii studentów nt. pracy nauczyciela akademickiego prowadzącego danym przedmiot na ocenianym kierunku studiów. Z przeprowadzonej ankietyzacji i hospitacji zajęć Rektor sporządza pisemne sprawozdanie. Wyniki ankiet, hospitacji zajęć dydaktycznych są dostępne dla Rektora, kierowników katedr, osób ankietowanych oraz osób których zajęcia były hospitowane. Uczelnia prowadzi również politykę mającą na celu wsparcie młodej kadry naukowo – dydaktycznej o czym może świadczyć prowadzenie zajęć często przez osoby młode, również przez osoby, które niedawno skończyły studia. Dokonana przez ZO analiza dokumentacji zgromadzonej w Uczelni w powyższym zakresie, pozwala na stwierdzenie, iż procedury są stosowane, dokumentacja jest gromadzona systematycznie, co pozwala

pozytywnie ocenić podejmowane przez Uczelnię działania.

6.1.7

Ocena studentów jest uwzględniana w okresowej ocenie nauczycieli akademickich. Ocena nauczycieli jest zestawiana ze średnią ocen, jaką dany nauczyciel uzyskał w ewaluacji studentów. Oceny studentów są opracowywane i prezentowane podczas posiedzenia Senatu, tym niemniej nie jest z nimi zapoznawany ogół studentów. Kwestionariusz zawiera pytania dotyczące przejrzystości zasad zaliczania, atrakcyjności zajęć oraz przydatności materiałów dydaktycznych, czy podejścia nauczyciela akademickiego do studentów. Kwestionariusz zawiera pole swobodnego komentarza. Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA pozytywnie odnosili się do procedury ankietyzacji, wskazując na przykłady podjętych działań, a także informacji zwrotnej – m.in. na zmianę sposobu prowadzenia zajęć przez niektórych nauczycieli akademickich, w tym zastosowanie nowych metod dydaktycznych lub zmianę formy weryfikacji osiągniętych przez studentów efektów kształcenia.

Dodatkowe informacje pomocne przy ocenie nauczycieli akademickich pozyskuje się z hospitacji zajęć oraz opinii studentów o zajęciach prowadzonych przez danego nauczyciela akademickiego. Wnioski z hospitacji oraz analizy ankiet studentów dotyczących zajęć prowadzonych przez pracowników są brane pod uwagę podczas obsady zajęć dydaktycznych, co wynika ze Sprawozdania z działania uczelnianego systemu zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia w roku akademickim 2014/2015 oraz I semestrze roku akademickiego 2015/2016.

Ankieta przeprowadzana jest w warunkach zapewniających anonimowość studentów. Kwestionariusz ankiety nie zawiera jednak pytań związanych z oceną adekwatności przyjętych metod oceniania do zakładanych efektów kształcenia, czy też zgodności stosowanych metod oceniania z metodami zawartymi w karcie przedmiotu. Należy jednak podkreślić, że kwestionariusz przewiduje miejsce na uwagi studentów. Wyniki ankiet są podawane do wiadomości studentom. Wyniki te również są analizowane przez Uczelnianą Komisję Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia, a także stanowią między innymi podstawę przygotowywanego rocznego Sprawozdania z działania uczelnianego systemu zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia w roku akademickim 2014/2015 oraz I semestrze roku akademickiego 2015/2016, który zawiera również uwagi dotyczące działania Uczelnianego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia.

6.1.8

Ocena zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej leży w gestii Władz Uczelni. Podstawą tej oceny są informacje uzyskane od nauczycieli, studentów i pracowników pionu administracyjnego. Stanowi to podstawę do sporządzenia tzw. Planu Zakupów, a nadzór sprawuje Uczelniana Komisja Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia.

Studenci mają możliwość odniesienia się do stanu infrastruktury Uczelni jedynie w ramach sygnałów nieformalnych. Nie została opracowana w tym zakresie odrębna procedura, aczkolwiek należy stwierdzić, że nieformalny sposób zgłasza zapotrzebowania jest najbardziej adekwatny do potrzeb studentów. Jak stwierdzili studenci podczas spotkania z ZO PKA ich głosy w tym zakresie są uwzględniane przez Władze Uczelni.

6.1.9

Dokumentacja związana z procesem kształcenia, w tym z funkcjonowaniem Uczelnianego Systemem Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia znajduje się na Uczelnianej stronie www. Zamieszcza się tam plany studiów oraz informacje dotyczące zasad dyplomowania. Dodatkowo informacje te znajdują się w formie papierowej na tablicach informacyjnych (gablotech) rozmieszczonych w obiekcie Uczelni, a także w informatorach. Zainteresowanym, dokumenty udostępnia również Dziekanat. Nie są prowadzone badania satysfakcji studentów z dostępności i aktualności informacji.

6.1.10

Dokumentacja związana z procesem kształcenia, w tym z funkcjonowaniem Uczelnianego Systemem Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia znajduje się na Uczelnianej stronie www. Zamieszcza się tam plany studiów oraz informacje dotyczące zasad dyplomowania. Dodatkowo informacje te znajdują się w formie papierowej na tablicach informacyjnych (gablotech)

rozmieszczonych w obiekcie Uczelni, a także w informatorach. Zainteresowanym, dokumenty udostępnia również Dziekanat. Nie są prowadzone badania satysfakcji studentów z dostępności i aktualności informacji.

Materiały potwierdzające weryfikację efektów kształcenia (kolokwia, egzaminy, prace pisemne) są archiwizowane. Wszelkie działania dotyczące zapewniania jakości kształcenia są również gromadzone, analizowane (ankietyzacja, hospitacje zajęć) i dokumentowane w protokołach Senatu Warszawskiej Szkoły Wyższej w Otwocku. Do dokumentacji, która obejmuje obszary działalności wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia jest Uczelniany System Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia w Wyższej Szkole Przedsiębiorczości i Nauk Społecznych w Otwocku. Dokument ten określa cel i zakres działania, a także wskazuje podmioty i sposób realizacji zadań w strukturze USZiDJK.

Informacja zwrotna z systemu zapewniania jakości kształcenia jest prezentowana w ramach posiedzeń Senatu, w których także uczestniczą studenci. Jednakże poza tym gremium, informacje te nie są publikowane na stronach internetowych Uczelni, nie są także udostępniane studentom w inny sposób. Władze Uczelni nie wypracowały jeszcze procedury udostępniania i aktualizacji informacji zwrotnej z systemu. Należy jednak zwrócić uwagę, iż studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA nie wyrazili potencjalnego zainteresowania tego typu informacją, argumentując to swoją zbyt krótką bytnością w Uczelni (co do zasady trzy lata).

6.2.

Można wyróżnić kilka obszarów i przykładowych działań, które świadczą o skuteczności podejmowanych działań w zakresie doskonalenia jakości kształcenia. Na stosunkowo dobrym poziomie jest ocena prac dyplomowych i egzaminu dyplomowego. Corocznie Uczelnia dokonuje przeglądu procedury dyplomowania (w tym jakości prac dyplomowych, recenzji prac i przebiegu egzaminu dyplomowego). Uwagi i wnioski z analizy przekazywane są m.in. opiekunom naukowym i recenzentom. Wyrazem działań doskonalących w tym zakresie jest aktualizacja rozporządzenia Rektora w sprawie pisania pracy licencjackiej.

W zakresie oceny nauczycieli i Uczelni przez studentów wyniki oceny są wykorzystywane poprzez informowanie ich o przeprowadzonych ocenach.

Istnieje jednak kilka obszarów, w których skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia oraz działań doskonalących może budzić wątpliwości. Dotyczy to m.in. badania losów zawodowych absolwentów. W tym zakresie Uczelnia nie opracowuje raportów z monitoringu losów zawodowych absolwentów, co powoduje znaczne ograniczenia dla użyteczności i skuteczności tych badań. Pewnym mankamentem funkcjonowania systemu zapewniania jakości kształcenia jest niepełna analityka (głównie raportowanie) poszczególnych obszarów jego funkcjonowania (przykład badania losów zawodowych absolwentów) oraz dostarczanie informacji zwrotnej do interesariuszy wewnętrznych, szczególnie dla studentów, z wyników prowadzonych analiz. W tym zakresie należałoby rozważyć szersze wykorzystanie stron internetowych Uczelni.

Można stwierdzić, że Uczelnia dokonuje oceny skuteczności WSZJK i jego wpływu na podnoszenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów w ograniczonym zakresie.

3. Uzasadnienie

Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia funkcjonujący w Uczelni należy ocenić pozytywnie. Badania jakościowe są przeprowadzane i obejmują obszary działalności Uczelni. Wprowadzony w ramach wizytowanego kierunku system zapewniania jakości kształcenia odwołuje się do procesów (ankieta studencka, ocena nauczycieli akademickich, weryfikowanie efektów kształcenia przez nauczycieli akademickich, hospitacje zajęć), wykorzystywanych w celu podnoszenia i doskonalenia jakości kształcenia na kierunku *zarządzanie*.

Rola interesariuszy wewnętrznych (osoby zaliczone do minimum kadrowego, pracownicy naukowo-dydaktyczni prowadzący zajęcia, studenci kierunku *zarządzanie*) oraz interesariusze zewnętrzni (przedstawiciele pracodawców, otoczenia społecznego) są włączeni do tych procesów, choć w różnym stopniu i zakresie. Jednak Władze Uczelni powinny kontynuować działania w obszarze wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia pozwalające nie tylko na jego wdrożenie i funkcjonowanie, ale przede wszystkim na jego doskonalenie.

Udział studentów w wewnętrznym systemie zapewniania jakości kształcenia należy ocenić

jako ograniczony. Reprezentanci studentów zasiadają jedynie w Senacie Uczelni. Studenci nie uczestniczą w pracach Komisji ds. Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia, która – zgodnie z jej założeniami, powinna prowadzić działania wdrożeniowe i na bieżąco reagować na sygnały pochodzące z systemu.

Studenci uczestniczą w ewaluacji zajęć dydaktycznych, która jest przeprowadzana w formie papierowego kwestionariusza ankietowego i jak wskazują – zauważają pewne zmiany w sposobie prowadzenia zajęć przez nauczycieli akademickich. Tym niemniej nie w pełni dostrzegają rolę funkcjonowania systemu zapewniania jakości kształcenia, a badania ewaluacyjne traktują jako element obligatoryjny.

Należy stwierdzić, że w ramach wizytowanego kierunku nie jest przeprowadzany monitoring losów zawodowych absolwentów, który pozwalałby na modyfikację programu kształcenia.

Uczelnia nie wdrożyła także polityki mającej na celu informowanie studentów o efektach funkcjonowania systemu zapewniania jakości kształcenia.

4. Zalecenia:

- należy podjąć działania zapewniające włączenie studentów w prace Komisji ds. Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia,
- należałoby wprowadzić rozwiązania, które umożliwią studentom usystematyzowany udział w monitorowaniu i doskonaleniu zasobów materialnych, a także oferowanych im środków wsparcia,
- należy rozważyć wprowadzenie procedury upowszechnienia informacji nt. roli procesu ankietyzacji, sposobu wykorzystania wyników, działań, do których prowadzą, aby przeprowadzane badania były efektywne,
- rekomendowane jest podjęcie działań mających na celu wykorzystanie monitoringu losu zawodowego absolwentów,
- rekomendowane jest podjęcie działań mających na celu opracowanie spójnej polityki, w tym zasad udostępniania informacji o efektach funkcjonowania systemu zapewniania jakości kształcenia,
- rekomendowane jest podjęcie działań mających na celu zwiększenie świadomości studentów w zakresie potrzeby budowy kultury jakości kształcenia. Działania takie mogą być realizowane przez nauczycieli akademickich w ramach zajęć dydaktycznych w formie zachęcania studentów do świadomego udziału w ewaluacji zajęć dydaktycznych i omawiania zmian wprowadzonych w zajęciach w efekcie analizy ostatniej edycji badania.

Odniesienie się do analizy SWOT przedstawionej przez jednostkę w raporcie samooceny, w kontekście wyników oceny przeprowadzonej przez Zespół Oceniający PKA

Uczelnia trafnie określa swoje silne i słabe strony oraz prawidłowo ocenia szanse i zagrożenia. Analiza dokonana przez Zespół Oceniający potwierdziła, że jednym z najistotniejszych mankamentów procesu kształcenia są braki w posiadaniu własnej kadry naukowo – dydaktycznej. Niski udział nakładów inwestycyjnych w rozwój Uczelni, zidentyfikowany jako słaba strona, znajduje potwierdzenie m.in. w stosunkowo słabym przystosowaniu budynku do osób z niepełnosprawnościami. Wydaje się, że szansą, która nie została zidentyfikowana w analizie SWOT jest pewna nisza rynkowa związana z lokalnym rozwojem przedsiębiorstw o charakterze medycznym i leczniczym. Szansą dla Uczelni może być kształcenia m.in. w zakresie zarządzania dla występującej specyfiki branżowego, lokalnego rynku pracy.

Dobre praktyki

W Uczelni nie stwierdza się szczególnych rozwiązań, które można by określić jako dobre praktyki.